

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

DE OFFENTLIGE AARSPRÖVER

i

Randers lærde Skole

i Juli 1865.

RANDERS.

Trykt hos J. M. Elmenhoff & Søn.

NOGLE PUNKTER
af
den franske Ordføiningslære
ved
Adjunkt **M. S. Møller.**

EFTERRETNINGER
om
RANDERS LÆRDE SKOLE
for Skoleaaret 1864-65.

Af
Dr. H. K. Whitte,
Professor og Skolens Rektor.

Indbydelsesskrift til de offentlige Aarsprøver i
Randers lærde Skole i Juli 1865.

Randers.

Frykt hos J. M. Elmenhoff & Son.

Nogle Punkter af den franske Ordforlingslære

ved

M. S. Møller,
Adjunkt ved Randers lærde Skole.

1865.

Der er i den senere Tid udkommet adskillige Hjælpe- midler til Studiet af det franske Sprog, blandt andre Grammatiker af Hr. Professor Ingerslev, Hr. Doctor Fistine og Hr. Candidat Pio. Det forekommer mig, at disse Arbejder i den syntaktiske Deel, navnlig Modus- læren, lade Adskilligt tilbage at ønske, idet nogle Regler indeholde noget, efter min Mening, ligefrem Urigtigt, og andre ere saa lidet udtømmende, at der ikke vindes nogen rigtig Indsigt i Formernes Anvendelse. Ihvorvel et og andet Punkt (navnlig hos Pio) forekommer mig at være bedre fremstillet, og have faaet en rigtigere Plads, end i Hr. Professor Abrahams Grammatik, er der paa den anden Side andre, der ere mindre heldige, hvorpaa jeg vil nævne et Par Exempler, som ligge uden for det, jeg her nærmest vil yttre mig om. Hos Pio, Side 8, hedder det: „Prædiketet efter qui staaer „altid” i 3die Person, naar Hovedsætningen er nægtende. Men man siger jo: ce n'est pas nous qui parlons ainsi — Ce mariage est impossible si ce n'est vous qui le faites — Ce n'est pas toi qui aurais pu me tenter — og forsaavidt man regner Udtryk ved „ne-que” til nægtende: Je ne vois que nous deux qui soyons raisonnables — il n'y eut que moi qui esperai — il n'y a que toi qui puisses . . . — Je ne fus pas le seul qui

y pris garde (endog ved seul som Prædikatsord). Det sidste Exempel: je ne suis pas ici un historien ... synes mig ogsaa uheldigt, da Relativet her gaaer tilbage paa „historien”. Hos Ingerslev, Side 81, siges (om „de” ved Nægtelser): „Naar Benægtelsen ikke hører til Prædiketet i det Hele, men kun til et Tillægsord til Samme, bruges ikke de, og Delingsartiklen bliver staaende”. Dette er, saavidt jeg kan skjønne, urigtigt, medens Reglen hos Abrahams § 208, d) Anm. efter min Mening træffer det Rette, idet der ofte bruges „de”, uagtet det benægtede Substantiv har et Tillægsord hos sig: Ces écrivains n'ont pas de contours nettement définis — Le monde n'a pas vu de guerres aussi destructives que celle-la — Il ne connaissait pas de délassemens plus doux que ... -- Les écoles Américaines n'ont point de maîtres permanens — Jamais nous n'avons vu de ponts aussi difficiles à construire — On n'a pas vu de confidences plus vivantes.

Idet jeg nu vil tillade mig at anføre nogle af de formeentlige Mangler ved Behandlingen af Moduslæren, henviser jeg fornemmelig til Pio's Bog, da jeg kun meget ufuldstændig kjender Fistaine's Grammatik, og Ingerslev's ofte er saa sammentrængt i Formen, at Reglerne ikke tilstrækkeligt oplyses ved Exempler, som give Anledning til at komme ind paa Sagen. Hos Pio, Side 33, siges: „Passé défini findes undertiden i Betingelses-sætninger, naar en Handling eller „Tilstand”, som virkelig har fundet Sted, sættes som Betingelse for en Dom”; om en Tilstand bruges Passé défini, ifølge dets Betydning, saavidt jeg kan see, heller ikke her, men Imperfectum; forresten har denne Brug af Passé défini en videre Udstrækning, end her siges. — Conditionnel er af alle 3 Forfattere behandlet meget kort, og Hr. Overlærer Sick har (Philolog. Tidsskrift, Januar 1864

Side 227*) gjort opmærksom paa et Par Punkter, der burde have været omtalte; men hermed er, synes mig, Fremstillingen af denne vigtige Forms Brug ikke udtømt tilstrækkeligt. Den potentielle Conditionnel omtales hverken hos Ingerslev eller, saa vidt jeg veed, hos Fistaine. Hos Pio, Side 37, anføres som et Exempel paa en Betingelsessætning med underforstaaet Betingelse: *demendez-lui s'il serait venu, supposé qu'il n'eût pas eu affaire*; men det er jo en Misforstaaelse, da den sidste Sætning netop er den betingende. (Ved en styg Trykfeil staaer der den betingede for den betingende Side 36 nederst.) Dernæst siges: Conditionnel faaer „derved” tidt potentiel Betydning, men i saa Tilfælde er der jo ingen, heller ikke underforstaaet, Betingelse. Den hypothetiske Sætningsforbindelse synes mig heller ikke hos nogen af de 3 Forfattere tilstrækkelig udførligt behandlet, saa at dens Betydnings Omfang ikke træder ret frem, og et og andet Punkt udelades, som burde tages med; og det Samme gjælder om Indrømselsessætningen.

Side 42 knyttes Conjunctiv i Relativsætninger efter en Superlativ til Relativsætninger med Betydning af Hensigt og Bestemmelse, (og efter Ingerslevs Fremstilling skal Relativsætningen indeholde noget blot Tænkt), hvilket neppe er korrekt, da der jo i den Slags Sæt-

*) Det forekommer mig iøvrigt, at Anmelderen ikke heldigt har forklaret de 2 Exempler, han anfører. Efter Forklaringen skulde man troe, at „seraient” og „s'éveilleraient” var en betinget Conditionnel, medens det er en relativ Omskrivning for Noget, man tænker sig; og i det andet Exempel bestyrkes Formodningen om en Misforstaaelse derved, at „garderait” ogsaa er fremhævet, da denne Conditionnel er af en heel anden Art; ved det andet Verbum „aurait exigé” udtrykkes der ikke Noget, som er en Følge af en Forudsætning, men det staaer tvertimod i den betingende Sætning om hvad der muligt kan have fundet Sted.

ninger, saavidt jeg kan indsee, udsiges noget Virkeligt, og det hos begge anførte Exempel paa Indicativ kun er en relativ Omskrivning med c'est. Hvorledes den Regel hos Ingerslev: „Indicativ bruges naar Relativet ikke gaaer paa den hele Klasse” fiader Anvendelse ved seul (unique), forstaaer jeg ikke, og jeg troer i det Hele ikke, at dette er det Bestemmende for Modus i de her omhandlede Sætninger. I det Exempel, der anføres med Coniunctiv, gaaer jo Relativet ogsaa paa den enkelte Gjenstand, og kan ikke gaae paa Andet.

Hos Ingerslev hedder det, „at Coniunctiv i en Relativsætning kan betegne en Grund”; jeg tvivler om, at det kan finde Sted, og Bemærkningen om denne Brug, som jeg ikke har seet hos nogen Anden, burde have været ledsaget af et Exempel. Derimod troer jeg, at samme Forfatter med Rette har taget Coniunctiv med i Betydning af en Beskaffenheds Følge; men det er uheldigt, at Futurum i en Relativsætning sættes i absolut Modsætning til en Coniunctiv i Betydning af Bestemmelse, da det vist forekommer i samme Betydning. — Indicativ efter nægtende (spørgende) og betingende Sætninger omtales ikke hos nogen af Forfatterne.

Ved den declarative Gjenstandsætning lyder Reglen omtrent eens hos alle 3 Forfattere (ligeledes hos Abrahams): „Indicativ bruges, naar Bisætningens Indhold betegnes som en Kjendsgjerning”. Denne Regel strider, saavidt jeg veed, baade mod den declarative Gjenstandsætnings almindelige Karakter, og gjendrives paa det Bestemteste af Sprogbrugen, som viser, at Indicativ hyppigt bruges (baade efter bekræftende og benægtende Sætninger), hvor Indholdet af Bisætningen for den Talende er noget Uvirkeligt, medens omvendt Coniunctiv kan bruges, hvor Indholdet for ham staaer som virkeligt. Altsaa er det ikke dette, der i Almi-

delighed bestemmer Modus i den Slags Sætninger. — Ved den declarative Sætning burde den afhængige Spørgesætning have været omtalt, men den nævnes ikke hos Ingerslev og Fistaine, medens Pio anfører eet Exempel med „si” mellem nogle andre af anden Art, for at antyde Uovereensstemmelse mellem Latinens og Franskens Sprogbrug, og hos Abrahams eet Exempel findes ved den declarative Gjenstandsætning. Netop denne afvigende Sprogbrug fra Latin (tildeels Græsk og Tydsk), kunde det vel ikke være u hensigtsmæssigt at paapege bestemtere, og der er desuden Adskilligt at mærke ved Tilknytningsformen, som neppe, synes mig, kan undværes. — Side 44, Anmærkn. (hos Pio) siges: „at Udtryk som *c'est une erreur de croire . . . On comprend, conçoit que . . . undertiden antage Betydning af en Usikkerhed eller Tvivl og medføre Conjunctiv;”* og Overlærer Sick tilføier i sin Anmeldelse (Side 230), at „Bemærkningen i sig selv er ganske rigtig og det første Exempel træffende.” Jeg mener, at denne Forklaring er høist urigtig; „*son erreur est de croire*” skulde alt-saa have Betydning af „douter” eller „être incertain” eller lignende, men han tvivler jo ikke om, at det er saa, men troer det netop, om ogsaa Meningen er feil-agtig. De 2 andre Udtryk høre andetsteds hen (som Anmelderen rigtig bemærker), og medføre næsten altid Conjunctiv, i den her omhandlede Betydning, efter en meget udbredt Analogi. — Modus i Gjenstandsætninger, naar Bisætningen staaer foran, har jeg ikke seet omtalt i nogen Lærebog, hvilket er paafaldende, da Sprogbrugen her fremtræder saa bestemt, og saa vidt jeg veed, naar Talen er om de mere bekjendte Sprog, er eiendommelig for Eransk. — Hos Ingerslev hedder det Side 89: „Efter spørgende Sætninger afhænger Brugen af Indicativ eller Conjunctiv af, om der

forventes et bekræftende eller benægtende Svar". Denne Regel er yderst utydelig, og kan give Anledning til de værste Misforstaaelser; (som f. Ex. naar Borryng Grammaire Française II. édition pag. 90 anfører følgende Exempel: croyez-vous qu'il le fera = je ne crois pas q. l. f., hvorefter man skulde bruge Indicativ). — Og naar jeg siger: Troer Du, at det bliver Regn imorgen? Er det sandt, at han er kommen? hvilket Svar venter den Spørgende da? Sprogbrugen viser, at man godt kan bruge Conjunctiv, uagtet Spørgsmaalet har bekræftende Mening, og meget hyppigt omvendt. — Hos Pio siges: „Indicativ anvendes ved sembler, naar Sætningen med que angiver en Kjendsgjerning"; jeg tvivler om at dette er Grunden til Indicativ (ligesaa lidt som ved „il parait") eller at den Talende overhovedet i den Slags Sætninger fremsætter Noget som en Kjendsgjerning, og jeg troer, at Indicativ og Conjunctiv kunne bruges efter sembler i samme Betydning. — Iøvrigt burde vel de her omhandlede Sætninger, ligesom efter de upersonlige Udtryk il est sûr, vrai, il s'ensuit, og lignende, helst omtales ved den declarative Sætning, hvorhen de høre. — Ved Infinitivlæren synes mig ogsaa nogle Punkter utilfredsstillende behandlede. Pio har (Side 47) med Rette adskilt Infinitivconstructionen ved Sandseverberne fra den i § 87 omtalte (medens Fistaine blander dem sammen); men „faire" hører neppe herhen, endnu mindre „se trouver". Jeg antager heller ikke, at man kan kalde denne Construction ved Sandseverberne en „Accusativ med Infinitiv", da Accusativen jo her er Object; men endnu mere urigtigt er det uden Tvivl, naar Pio stiller Infinitiven ved envoyer og mener sammen hermed, og dernæst (Side 47 Anm.) omtaler Acc. c. Inf. i Relativsætninger som en Undtagelse. Her er netop denne Construction Reglen, men rigtignok

med en Begrændsning, som jeg endnu intetsteds har seet fremhævet. Det forekommer mig heller ikke rigtigt at stille Udtryk sammen som: je veux le faire og je viens vous faire mes adieux, eller at sige, at Bevægelsesverber kunne antage Betydning af en Villie og Hensigt, men at det omvendt er Forbindelsen, som frem bringer denne Betydning. — Den samme Forvexling er indtraadt ved § 90. 2., hvor Verbet „être” anføres mellem Udsagnsord, der betegne en Stræben ogfordre Infinitiv med à. Denne saa hyppigt brugte Form, der fremtræder i saa mange forskellige Forbindelser, burde vist fremstilles noget fyldigere, end det skeer, idet man, for Kortheds Skyld, stiller forskellige Tilfælde sammen i een Regel (Pio § 89. 2); Fistine og Ingerslev paa lignende Maade), f. Ex.: „je cherche à” og „ll m'exhorte à”. Udtrykkene „à vrai dire” og „à n'en pas douter” ere neppe heller af samme Art; men endnu uheldigere er det, naar Pio (§ 90. 1) som Exempler paa Inf. med à ved Navneord anfører „maison à louer” og „tu vas passer une nuit à travailler”. Med et Substantiv vilde det jo hedde „maison de louage”, og i det andet Exempel hører Infinitiven til Verbet, ikke til Substantivet. — Ved Læren om Participiet er der et Par Punkter, som i Almindelighed ikke omtales, nemlig Participiets Brug i Forbindelse med Hovedverbet til at udfylde Prædiketet, og Bestemmelsen af de Tilfælde, hvori Particip passé kan bruges adjectivisk af intransitive og pronominale Verber.

Hertil vil jeg knytte nogle Bemærkninger til enkelte Punkter om Nægtelserne. Det hedder almindeligt, at ved Verber som douter og nier brugt nægtende udelades „ne” i Bisæfningen, naar noget Sikkert skal udtrykkes, men Nægtelsen har neppe Noget at gjøre dermed; (derimod burde det bemærkes, at den udelades, naar Indicativ bruges); der

er ingen stigende Scala til Betegnelse af det mindre eller mere Faktiske i Udtryk som: je ne nie pas qu'il ne m'ait parlé, qu'il m'ait parlé, qu'il m'a parlé. Der er imidlertid et Tilfælde, hvori ne almindeligt (maaskee altid?) udelades, naar nemlig Bisætningen staaer foran: Que cette étude manquât de simplicité, qu'elle fût pleine d'afféterie, je ne le nie pas — Qu'il y ait des rapports entre l'économie et la morale, personne ne le conteste — Que le despotisme ait eu ses abus, nul ne le niera — Que le ministère fût ému, on n'en pouvait douter — Que ce soit un devoir de chercher la vérité, personne n'en doute. — Fistaine siger 279: „ved éviter og empêcher skal altid bruges „ne”; der findes Exempler ved éviter og navnlig ved empêcher uden „ne”, saaledes som Ingerslev rigtigt bemærker (om det ogsaa finder Sted ved „prendre garde” og lignende, tør jeg ikke sige): Il empêche qu'un seul homme aille les rejoindre — Cela empêche qu'on puisse l'apprécier à vue d'oeil — Un fonds d'inébranlable droiture empêchait qu'elle se laissât convaincre. — Ogsaa ved en nægtende Sætning: Cela n'empêche pas que cette tendance ait rendu son libre plus instructif. Ja der bruges endog Indicativ og da skal Nægtelsen udelades: Ce qui n'empêche pas que vous avez fait une lâcheté — Ce qui n'empêche pas qu'il avait trop pratiqué les hommes pour croire ... Cela n'empêche pas qu'il y a des chiens de berger. — Fistaine siger, „at det maa betragtes som en Feil at udelade ne ved Frygtverber efter en bekræftende Sætning”; men jeg troer, at man her maa udtrykke sig med mere Forsigtighed, og der findes saa hyppigt Exempler uden „ne”, at det snarere seer ud som om der er en Vaklen i Sprogbrugen: Nous avons peur que l'auteur ait émis des vœux et non exprimé des prédictions — Je craignais qu'il me quittât — Il était

à craindre que nous eussions . . . — Ce que l'on pouvait craindre c'était qu'il hésitât — On commençait à craindre que les murmures s'élevassent au trône — Il est plutôt à craindre que l'argent fasse défaut — La crainte qu'un nouveau délai fût accordé — Je tremblais qu'elle en fût avertie — Ceux qui redoutent que les affaires Polonaises nous entraînent à la guerre — Peut-être faut-il craindre que la Pologne se voit obligée de . . . — Il se serait volontiers arrêté dans cet endroit s'il n'eût craint qu'on remarquât son absence — Je le dirais si je ne craignais que le mot fût pris en mauvaise part. Der kommer ogsaa her et andet Spørgsmaal frem, hvorledes Sprogbrugen stiller sig, naar Bisætningen har nægtende Mening og et andet Fyldeord træder istedetfor pas. Naar man siger: „Man frygtede for, at han skulde efterlade dem Noget”, kan det da ikke hedde: „on craignait qu'il leur laissât rien”, fordi on craignait qu'il ne leur laissât rien” vilde give den modsatte Mening. Saaledes ved pouvoir kunde man troe, at pas i dette Tilfælde var nødvendig; men det udelades dog ikke sjældent: Nous craignons que nous ne puissions conserver l'avantage — Je tremblais qu'il ne pût vivre assez longtemps pour . . . On craignait qu'elle ne pût le soutenir.

Ved Comparativer lyder Reglen i Almindelighed: „Efter en bekræftende Sætning bruges „ne”, og ligeledes, „naar Bisætningen har nægtende Mening, selv om Hovedsætningen er nægtende”. Der forekommer Exempler uden ne efter den bekræftende Sætning: Affecter de paraître plus qu'on est — C'était plus qu'elle eût jamais ose désirer — Il était moins beau que je l'avais vu autrefois — Ce ne fut pas sa faute si le cinquième acte fut autre qu'ils l'attendaient. Efter den benægtende Sætning forekommer hyppigt „ne” uagtet Bisætningen,

saavidt jeg kan indsee, ikke har benægtende Mening: Aucune chose ne peut me rendre plus malheureux que je ne suis — Jamais semeur ne laissa tomber dans la terre avec plus de confiance les germes de la moisson que le prédicateur de Nazareth ne déposa „la parole du royaume” dans ces coeurs naifs — Il n’était ni plus ni moins embarrassé que ne l’eussent été à sa place la plupart de ses semblables — Jamais diplomate ne mit dans sa conduite plus d’habilité que n’en déploya la baronne dans ce moment — Jamais législateur n’a laissé sur une cité une plus forte empreinte que n’a fait Calvin sur Genève — Nous ne payons pas plus que nous ne devons payer — Il n’eût pas été moins surpris que je ne l’ai été — Je ne m’ennyirai pas plus que je ne fais — On a rarement vu plus mauvais gouvernement que ne le fût celui de la régence — Me supposez-vous moins accesible que vous ne l’êtes, aux sentimens généreux? Sjeldent omvendt: Je ne suis pas plus musulman que je l’étais. En enkelt Gang findes ne ved autant (tant): pour qu’il en lise autant que n’en peut lire un ouvrier . . . (Borrings Etudes litt. pag. 335) ● — Je doute que l’homme le plus consommé dans le commerce des femmes ait jamais déployé tant d’art que n’en a montré le roi de Prusse. — Ved Reglen om „de”, naar andet Sammenligningsled er en Talstørrelse, kunde man have gjort opmærksom paa Brugen af „ne-que” med foregaaende plus (med Tidsbetydning), f. Ex.: Ces deux hommes n’en formaient plus qu’un en réalité — Il n’y en avait plus que deux à la maison — La colonne mercurielle n’avait plus que 652 millimètres de longueur — Ce nombre n’était plus que de 89000 en 1863.

Jeg har i det Følgende forsøgt at fremstille nogle af de her omtalte Punkter, hvor det forekom mig, at jeg kunde give et Bidrag til mere correkte og udtøm-

mende Regler. Jeg veed vel, at Meget af det her Omhandlede ligger udenfor den lærde Skoles Forordringer, hvis det franske Sprogs nuværende Stilling bibeholdes, (jeg veed ikke, om man, ved at tage Fransk med i 7de Klasse, foruden fortsat Læsning, har tænkt paa at bibringe Disciplen et (om ogsaa ufuldstændigt) Begreb om Sprogets Bygning; men den halve Forholdsregel, man har truffet, vil vistnok i det Hele vise sig at være uden videre Betydning), men tænker, at et og andet Punkt, som her er taget med, muligt kunde have Interesse for dem, der beskæftige sig med Fransk. Jeg maa ogsaa bemærke, at jeg ikke har benyttet noget lærd Apparat (jeg troer, det er Diez's Afhandling om de romanske Sprog, som Hr. Cand. Pio mener, den maa kjende, der vil drive et „fornuftigt“ Studium af Fransk), men at jeg ved Hjælp af Abrahams Grammatik og Madvigs grammatiske Arbejder har stræbt at danne mig en nogenlunde selvstændig Mening om det franske Sprogs Syntax. Jeg har i de Brudstykker, jeg her har leveret, saavidt som muligt gaaet let hen over det, der allerede er sagt mere end tidt nok, men været vidtløftigere, navnlig ved en større Exempelsamling, paa de Punkter, hvor der efter min Mening enten herskede Misforstaaelse, eller hvor Noget enten slet ikke eller for ufuldstændigt berørtes, som jeg maatte antage, det kunde være godt at faae med. De fleste Exempler ere tagne fra min egen Læsning, nogle faa fra Abrahams Grammatik, et enkelt fra Pio's. Noget af det her Fremstillede er mere Forsøg, som jeg hermed overlader til Sagkyndiges nærmere Overveielse og Bedømmelse.

Betingelsessætninger.

§ 1.

Passé défini forekommer ikke sjældent i Betingelsessætninger:

Si jamais passion fut malheureuse, c'est celle-là — S'il fut jamais une réputation oubliée, c'est celle de Crébillon — Comment dut-elle le traiter, s'il osa parler de départ — Si le roi pensa un instant à lui, il dut bientôt songer à un autre candidat — Si jamais „le moi” cessa d'être haïssable, si jamais „le moi” prit une forme charmante certe ce sera dans ces lignes — Si la comtesse apprit cette humiliation, comme elle fut vengée — Si elle le fit, la voix d'Augustin fut méconnue.

Navnlig bruges Passé défini hyppigt, naar der ved Sætningen med si opstilles en Modsætning mellem noget virkeligt Stedfindende og Hovedsætningen, saa at „si” nærmer sig Betydningen af: omend, endskjønt: S'il eut son prestige, il n'en est pas moins vrai que ... — Si l'orgueil national l'empêcha de se mettre sous la protection de ses alliés, la violence le força bientôt de renoncer à tout subterfuge — Si plustard ils finirent par s'unir, ils ne gagnèrent ni l'un ni l'autre à ce rapprochement — Si le Tasse eut raison de chercher condition à la cour, il eut tort d'y vouloir vivre à sa tête — Si l'oeuvre de 89 ne revêtit aucun caractère dogmatique, elle eut pourtant une portée morale — S'ils rencontrèrent des difficultés devant eux, ils n'eurent jamais à défendre ... — Si elle ne me pardonna pas, elle me prit presque en pitié — S'ils laissèrent les récoltes, ce fut par ce qu'ils n'eurent pas le temps de

les ravager (hvor Hovedsætningen angiver Grunden) — Si quelques uns seulement entendirent la lecture, on se demande à quoi servait une si longue cérémonie (hvor „si” næsten faaer Causalbetydning „siden”).

Med Imperfectum: Si je possédais beaucoup de notions nouvelles, si je savais des langues étrangères, je n'avais rien appris de vraiment religieux — Si ses yeux suivaient les mobiles découpures des ombres, son esprit était ailleur — S'il demeurerait muet, il n'en était pas plus calme au fond — (Si le nom était inconnu, l'homme ne le fut pas longtemps — Si le moyen était violent, le succès fut complet. Imperf. i Bisætningen, Passé défini i Hovedsætningen). Herhen hører det hyppigt forekommende Udtryk c'est à peine, si . . .

Hypothetiske Betingelsessætninger.

§ 2.

A. Imperfectum Indicativ i Bisætningen, og Conditionnel I. i Hovedsætningen, baade om det, der mod-sættes Virkeligheden, og om det endnu Mulige.

Si j'étais riche, je voyagerais — Si ce n'était la crainte de vous déplaire, je le ferais — Si je faisais cela, je serais un bien grand sot — Il serait mal conseillé, s'il quittait cet établissement agréable — Si l'on voulait examiner la chose de plus près, on verrait . . . — S'il faisait une réclamation, vous seriez fort embarrassé.

B. Betingelsen ikke udtrykkeligt betegnet, men antydet ved et enkelt Ord (autrement, sans, et Particip) eller ved Talens Sammenhæng: Sans lui je serais malheureux — Autrement je ne serais pas venu — Ce projet adopté, la guerre aurait reçu un autre caractère, si même elle eût été jamais entreprise — Une douleur, dont je ne veux pas vous parler; je pleurerais encore, et je ne dois pas vous attrister — J'aurais donné beaucoup

pour de pareilles remarques. — I Hovedsætnings Form: on l'eût cru, on se fût trompé — (Il ne voit pas qu'un succès militaire serait une immense calamité — Il n'est pas douteux que sa participation à la lutte aurait fait éclater la machine — i en Bisætning).

Anmærk. 1. Ikke sjældent forbindes et ligefrem betinget Udsagn med en hypothetisk Sætning: Si j'avais besoin de vous, je vous le ferai savoir par un petit mot — Si le moment, ou les assemblées se sépareront, se trouvait éloigné, les états seront convoqués — Si les étoiles tombantes et les aérolithes ont la même origine, notre satellite s'épuiserait vite — Sans un accroissement de la vie de l'esprit qui fasse équilibre aux préoccupations sensuelles, notre civilisation serait trompeuse — Si cette prévision est juste, ces canaux formeraient une voie commerciale — Saaledes hyppigt Imperfectum Indicativ for Conditionnel II. eller Plusquamp. Conj., idet man i livlig Tale fremstiller det, der vilde være skeet, som Noget, der var ifærd med at skee: L'Alsace était menacée d'une invasion, si Maurice n'eût opposé un rempart à l'ennemi — Si ses amis ne l'avaient empêché, il allait combattre les soldats de sa patrie — On enfonçait la porte, si la troupe n'eût chargé — Au moindre bruit d'alarme le crocodile plongeait — især ved pouvoir: Je pouvais dire non, si j'avais eu du courage — Encore vingt années et la mer rompaît la frêle digue et la génération actuelle pouvait contempler des phénomènes semblables — N'eût été l'intérêt géographique, l'expédition pouvait retourner sur ses pas. — Saaledes ogsaa, naar der istedetfor Betingelsessætningen bruges en elliptisk Sætning med „que" (sæt at), hvor da i denne Imperfectum Conj. undertiden bruges for Plusquamp. Conj.: Que l'équilibre eût été troublé, c'en était fait — Qu'un seul de ces événemens ne se fût pas réalisé, la cause du Mexique était perdue.

— Que la Grande-Bretagne donnât la certitude qu'elle saurait déployer au besoin son pavillon, et le cours des événemens était changé — Que le roi Othon se fût trouvé mieux approprié aux difficiles fonctions, que le petit royaume prît l'essor que pouvait lui faire espérer l'esprit éveillé de sa population, l'Orient avait son Piémont et la Grèce aurait pu ...

Anmærk. 2. Undertiden udsiges Hovedsætningens Indhold ikke som en Følge af Betingelsen, men er brugt potentielt (efter § 5): S'il en est ainsi, si aujourd'hui les progrès des idées ont emporté l'ancienne croyance, on pourrait admettre que le principe de cette croyance, n'a pas péri pour cela — Si l'élément calcaire ne devait pas être représenté en quantité suffisante, il ne serait pas impossible de s'en procurer directement — Si je voulais me donner la peine de compter, il y aurait bien en tout une somme de cent francs.

Anmærk. 3. Undertiden er Hovedsætningen udeladt, og den elliptiske Betingelsessætning udtrykker da en Mulighed, Ønske, Opfordring: Mais si le gouvernement était obligé de le faire! — Si l'on nous entendait! — Si je le dénonçais au consul! — Si nous allions la surprendre! — Si nous nous appelions les Chevaliers de la Mort! .— Si vous vouliez entrer! — Mais si vous preniez la peine de le lui demander! — Mais s'il eût écrit pourtant! — Si nous trouvions au moins de bons lits! — S'il pouvait mourir! — Oh! si le destin l'eût laissée vivre! — Si j'avais deviné comment tournerait la chose! — især med „encore si”: Encore si cette pénurie était compensée! — Encore si un tort grave élevait une barrière entre eux!

Anmærk. 4. I enkelte Tilfælde (i nægtende Sætninger med être) udelades Betingelsesconjunctionen, og Spørgeformen anvendes: Cet ouvrage serait bon, n'était la négli-

gence de style — On le prendrait pour un poète antique, n'était la mansuétude chrétienne — N'eût-été l'interêt géographique, l'expédition pouvait retourner — N'eût-été l'horreur qu'il m'inspirait, je lui eusse arraché les cheveux.

Anmærk. 5. Conditionnel i den betingede Sætning gaær over til Imperf. Conj. naar den bliver en Bisætning, der af en anden Grund kan eller skal sættes i Conj.: Si l'on l'essayait, je doute, qu'on découvrit la trace — Il faut craindre, que s'il réussissait à acquerir de la popularité, il ne s'en servît contre ... — Bienqu'il n'eût son égal, si ce n'était son esprit querelleur — Il n'est pas un parquet, qui contestât l'existence de ces droits, s'ils étaient réclamés — Je ne crois pas qu'il en fit si bon marché, s'il les eût connus.

§ 3.

Indrømmelsessætninger med quand, quand même (bien même), lors (alors) même que.

a) Disse Conjunctioner forbindes i hypothetisk Betydning med Conditionnel I. baade om det, der modsættes Virkeligheden, og om det endnu Mulige; Conditionnel II. eller Plusquam. Conj. om Fortiden: Quand cela serait ainsi, que vous en reviendrait-il? — Quand je le voudrais, je ne le pourrais pas — Quand découvrirait votre démarche, on ne pourrait vous faire de mal — Alors même que la situation précaire de sa maison n'eût pas entretenu de continuelles agitations, le sceptre lui eût été un fardeau trop lourd — Quand même j'en eusse été certain, il m'eût été impossible de ... — Nous eussions pu mourir, que personne ne s'en fût soucié.

b) Den betingende Sætning i Spørgeform: Jugerait-il utile de le faire, il n'y aurait pas moyen de l'exécuter — Ce monument même pourrait-il être bâti, il ne se

composerait que de ... — Même ne s'agirait-il que d'un simple feuilleton, il serait étrange de ... — Adopterait-on les excellentes suggestions de M. P., une des causes de la misère n'existerait pas — (med Betydning af en hypotetisk Sætning med si).

c) Den hetingende Sætning kan staae i Spørgeform, og den betingede tilknyttes ved „que”: Cesseraient-ils demain d'exister, que la flotte Anglaise n'en continuerait pas moins de se faire craindre — Cette ville n'eût-elle pas le privilège d'être le point le plus rapproché de B., qu'un avenir prospère ne lui serait pas moins assuré — Du reste l'abolition eût-elle, pu s'accomplir, que leur parti n'eût pas même eu le desir de la voter — Ne parvint-on qu'à rectifier ses notions sur le mariage, qu'il y aurait déjà un mieux notable — L'eussions-nous tenté, que cela n'eût guère été possible — L'eussiez-vous fait, que je ne songerais pas à vous en garder du ressentiment*) — (Tous les linguistes seraient ici à me jurer que ce langage ne peut être traduit, ils ne me convaincraient pas — begge i Hovedsætnings Form).

d) Ofte staaer Hovedsætningen ligefrem betinget, eller udsiges ubetinget, og Bisætningen antyder da det mulige Tilfælde: Lors même que le marin serait dépourvu de tout, il ne craindra pas ... — Les brusques mouvemens politiques ont toujours un funeste contre-coup sur la moralité, lors même que ce qu'on lui rend serait supérieur à ce qu'on lui enlève — Quand je devrais périr, je veux le voir — Les faits ne sont jamais méprisables, même quand les hommes le seraient — Quand bien même le vote se prononcerait pour lui, ce sera

*) Her kan Sætningen med que ikke forklares som en Følgesætning, men maa vel opfattes som en elliptisk Gjenstandssætning.

une démonstration inutile — Le volé fût-il même un Turc, l'affaire peut mal tourner — Un prêtre eût-il un jour oublié son devoir, il peut rentrer à son état à l'instant même — N'eût-on vu Rossi qu'une fois sur son siège de professeur, on s'expliquera l'ascendant qu'il exerçait — Ce qui prêche le Christ est apostolique, cela vint-il de Judas ou de Pilate, mais ce qui n'enseigne pas le Christ n'est pas apostolique, lorsmême que Pierre ou Poul l'aurait dit — Un prince doit toujours révéler à son premier ministre tout ce qu'on a dit contre lui, quand même on aurait exigé du prince qu'il garderait le silence.

§ 4.

Conditionnel bruges naar der, uden Betingelse, siges hvad der burde eller kunde skee, hvad der vilde være rimeligt, nødvendigt, ønskeligt, men ikke skeer, enten ved et enkelt Verbum eller en Phrase af lignende Betydning. Om Fortiden Conditionnel II. eller Plusquamper. Conj.: L'Allemagne ne devrait rien jalouser — On voudrait qu'il en fût ainsi — Il faudrait avoir plus de patience que vous ne l'avez — Cette affaire pourrait être mieux arrangée qu'elle n'est — Il vaudrait mieux se taire — Il mériterait 100 coups de bâton — Il serait plus juste de le leur donner, mais il ne veut pas — Chacun de nous aurait besoin de retrouver sans cesse devant lui la fameuse inscription qu'une main inconnue avait gravée sur les murs de Delphes — Vous auriez (eussiez) dû le faire — Il aurait pu faire autant — Il aurait mieux valu séparer ces questions — Il aurait fallu nous éclairer sur ces événemens — Nous aurions voulu qu'il l'eût fait — Il eût voulu réparer le mal; il était trop tard.

Anmærk. Ikke sjældent bruges Imperfectum Indicativ paa denne Maade, for at udhæve Pligten og Muligheden: Ces deux volumes pouvaient bien ne pas être publiés, personne n'y eût perdu — Il pouvait être un malfaiteur, mais il a préféré d'être honnête homme — Ni vous ni moi n'avons été ce que nous pouvions être — Une scène qui pouvait être belle, mais qui n'est qu'audacieuse — Il en est de même pour le mot „vous" qu'il ne fallait pas oublier — Il fallait voir le vaisseau s'élançer du chantier et embrasser la mer — Le même principe demandait ici une plus grande sévérité — Cet événement méritait d'être nommé comme l'ont été les autres — Tel homme est récompensé qui méritait d'être puni — La définition devait réfléchir la double puissance du risible — (La Ligue voudrait être par elle-même = aurait voulu. Condit. I. for Condit. II. i livlig historisk Stil, i Analogi med historisk Præsens).

Man kan her lægge Mærke til Brugen af Passé indéfini ved presque: Il a heurté contre une pierre, qui l'a presque fait tomber — j'ai presque dit — (conf. j'allais dire).

§ 5.

A. Conditionnel bruges, uden Betingelse, meget ofte til at betegne Noget som tænkeligt, hvad der ved given Leilighed kunde eller skulde skee (være skeet), eller ved beskedent Udsagn om hvad der finder (har fundet) Sted, om Det, hvortil man kunde være tilbøielig, undertiden uden væsentlig Forskjel fra et Udsagn i Præsens og Imperf. Indicativ. (Om Fortiden Conditionnel II. eller Plusquamper. Conj.: La chose pourrait se faire d'une autre manière — Ce précédent devrait bientôt se généraliser — Vous devriez me le vendre — Il serait temps de s'en aller — Il serait inutile de vous faire des reproches — Vous diriez (on dirait) que le

livre des destins lui ait été ouvert — On se croirait dans l'arche, ma parole — Je n'aurais pas peur d'habiter dans cette maison — On trouverait difficilement un de ces fruits, qui ne fût pas piqué de vers — On chercherait vainement un spectacle semblable dans ce pauvre village — Ce conseil réviserait tous les procès capitaux et chaque fois qu'il reconnaîtrait un attentat grave, il devrait ordonner ... — Le programme est facile à dresser; on appliquerait aux enquêtes ce système de publicité — Les collaborateurs se réuniraient pour discuter le travail qu'ils auraient fait dans l'intervalle des séances — Il semblerait qu'on le dût aisément tromper — Cette tiédeur se concevrait encore — Nous aurions pour la presse Française une ambition plus haute — La combinaison qui nous paraîtrait préférable, serait celle qui réunirait les hommes d'élite — Je voudrais qu'elle me dit toute la vérité — Ne voudriez-vous pas me dire! — N'accepteriez-vous pas cette bourse — Pourriez-vous me faire donner de quoi changer! — (beskeden Anmodning): Vous auriez dit qu'il était fou — on eût cru qu'il plaisantait — Ces précautions que je raillais et dont j'eusse dédaigné de me servir — J'aurais juré qu'il était plus grand — Elle n'eût osé de lui faire des reproches — Elle aurait perdu son âme plutôt que de me trahir — On n'eût pu dire à quelle espèce il appartenait — (Herhen hører den enkeltstaaende Form: je ne sache).

Anmærk. Conditionnel bruges ofte om det, der hedder sig, forlyder (det danske „skal”, „skulde”): Les alluvions seraient plus riches au fond, mais le fait n'est pas certain — L'enfer serait la véritable patrie de ce damné; il serait né et aurait grandi ... — La commission aurait décidé, qu'il serait condamné — Il aurait quitté la France, peu content de l'accueil qu'il aurait reçu.

B. Ofte anvendes Spørgeformen ved Udtryk af Tvivl, Forundring, Harme, eller for at betegne Noget som utænkeligt (i nægtende Form med bekræftende Mening): Le croirait-on? Auriez-vous connaissance d'un parti qui aurait été sans envie? Vous faudrait-il encore d'autres raisons? Pourquoi s'obstineraient-ils à demander un roi? Aurait-elle quelque souci? Que devrions-nous être, si ce n'est des serviteurs? Elle serait mise en demeure de déloger sans indemnité? Il serait devenu un histrion, et il oserait se présenter à moi! Vous seriez-vous jamais douté de cela? La France n'aurait-elle pas le droit d'espérer que ...! N'aurais-je pas, par hasard, la prétention de m'en faire un arbre généalogique! Qui n'en eût pas fait autant? Que n'oserait-on pas pour une aussi belle cause! Comment n'eussent-ils pas éprouvé des scrupules, et comment ne se seraient-ils pas demandé ...? Ved Spørgsmaal om det Utænkelige bruges ogsaa en elliptisk Sætning med „que” i Præsens Conj.: Que je regarde vos déclamations comme la règle de goût! Que je trahisse mon ami! Que j'attende!

§ 6.

Denne Brug af Conditionnel finder ogsaa ofte Sted i Bisætninger, Gjenstandsætninger, Spørgesætninger, relative og Conjunctions-Sætninger, Følge-, Aarsags-, Sammenlignings-Sætninger: Il paraîtrait, qu'un vagabond serait dans la ville en ce moment — Il ne lui vient pas à l'idée, qu'un Européen pourrait être contrarié de dîner avec son domestique — Qui pourrait dire que l'instinct public ne souffrirait pas, que dans cette retraite précipitée il n'y aurait pas une atteinte à nos intérêts? — Qui sait, si le roi ne consentirait pas à détruire ce privilège? — Explique-moi, à quel titre ce pouvoir serait irresponsable? — Il aurait pu se demander pourquoi

elle aurait fait cela? — Une amertume, qui laisserait croire à une espérance trompée — Ce que vous auriez perdu vous sera remboursé — J'abjure toute expression qui aurait pu déplaire à votre majesté — Je ne peux me représenter une époque, où le gros des hommes aurait pris l'habitude de penser avant de décider. — Saaledes ved Omskrivning af en Person eller Ting, som man tænker sig, er til; Elle ne montre plus d'esprit que ne montrerait une statue à qui l'on aurait mis des yeux — Il se compare à un homme qui verrait deux armées prêtes à s'entrechoquer — Il resta long-temps comme quelqu'un qui aurait réfléchi — Le frisson que donnerait un cachot qu'on sentirait fermer derrière soi. — Fremdeles til at betegne en Bestemmelse og Maal: Il voudrait trouver une machine, qui travaillerait comme un cheval, et que l'ouvrier porterait comme un outil — Pourquoi n'aurions-nous pas des tables de marbres, où l'on graverait les noms de ceux qui auraient fait avancer les sciences — On se propose d'établir un système de bateaux, qui résisteraient aux vagues les plus furieuses — Vous êtes si habile chasseur que vous enleveriez une pomme à 150 pas de distance — Il était tellement enveloppé dans une blouse de coton qu'on l'eût pris pour un de ces poussah qui amusent les enfans — Le gouvernement serait-il paralysé, parce qu'il laisserait les partis prendre leur essor? — Parce qu'il aurait eu des complices, s'ensuivrait-il qu'il ne fût pas coupable? — Je ne connais pas de défaite subie par ce que l'un des adversaires aurait eu ses batteries éteintes par la mer tandis que l'autre aurait pu continuer son feu — Le ministre s'est vu refuser le chapitre de l'intérieur comme qui dirait chez nous une grande partie du budget — Plus élevé qu'on ne le pourrait croire — Ce qui arrivait plus souvent que je ne l'eusse espéré. — Under-

tiden findes Conditionel ved Siden af et Udsagn i Perfectum: On cite un gouvernement où les maires ont prié le préfet de s'abstenir de toute violence, on en cite un autre, où le maire aurait prié le préfet de retirer son candidat — Pourquoi ne pas admettre, que certains caractères se sont transmis par voie héréditaires et que par-là se seraient produites des variétés différentes?

Anmærk. Ogsaa denne Conditionnel gaaer over til Imperf. Conj., naar Sætningen skal eller kan have denne Modus: Quoique il fût encore à propos de l'expliquer, nous n'en dirons pas plus ici — Bien que ce travail dût probablement subir des modifications ultérieures — Bien qu'il n'eût pas du le lui dire — Je ne crois pas qu'un philosophe pût se contenter d'une pareille doctrine — Comment voudriez-vous qu'ils trainassent un carrosse? Quel est le mal que vous n'eussiez aussi? — Il n'y a pouvoir quelconque, qui m'y obligéat — Je voudrais travailler pour les ignorans, afin qu'ils pussent cesser de l'être.

§ 7.

Declarative Gjenstandsætninger

efter en nægtende, spørgende eller betingende Sætning sættes i Almindelighed i Conjunctiv; men der bruges ogsaa hyppigt Indicativ uden forandret Betydning, meest ved Hovedsætninger i Nutiden, eller for at betegne det Fremtidige, naar det ikke af Forbindelsen er tydeligt eller skal fremhæves:

a) On ne peut dire qu'elle est absolument bonne — On n'est pas fondé à dire qu'il a menti — Personne n'osera dire, que le sacrifice est excessif — Ils ne peuvent pas dire que le pain de leur vieillesse est assurée — Ne dites pas que ce sont des conjectures, que ces influences n'ont pas cette autorité — Je n'imagine pas,

que c'est là la raison — Je ne jurerais pas, qu'il n'y en a pas, mais je sais que je n'en ai pas encore vu — Il ne faut pas conclure, que la science étymologique est vaine et fausse — Personne ne persuadera à la France qu'elle n'est pas aujourd'hui mieux gouvernée qu'elle ne l'était avant 1789 — J'espère, que vous ne prétendez pas soutenir, que Händel est aussi un disciple de l'école Italienne — Il ne faudrait pas en conclure que son esprit est fermé aux idées — Ne vous figurez pas, que je vais vous quitter — Qu'on ne croie pas, qu'il s'agit là d'une manœuvre isolée — Ne vous avisez pas de croire que je traduis cauramment ces hiéroglyphes — N'allez pas vous imaginer, que c'est M. N. qui m'en a chargé — Sa conduite ne parut pas indiquer qu'il renonçait à l'espoir de quitter Paris — Il déclara, qu'il n'y avait pas d'argument qui pût lui persuader, qu'il méritait cette peine — L'idée ne nous était pas venue à l'esprit de soutenir, que la convention pouvait être faite — (La conséquence n'est pas, qu'il ne faut jamais vouloir de révolution. (Efter upersonligt Udtryk.)

b) Qui oserait dire qu'il connaît un plus grand plaisir? — Est-ce à dire, que le sentiment patriotique est plus vif chez les républicains? Non — Voulons-nous dire, qu'ils ont péri? Non sans doute — A qui fera-t-on admettre, que ces personnes ont toutes partagé cette erreur? — Concluez-vous, que l'existence de Dieu est douteuse? — Quel philosophe oserait dire qu'il y a eu un commencement absolu, avant le quel rien n'était? — Oseriez-vous soutenir que tout ce qui n'est pas scientifique, n'est pas la pensée? — En fallait-il conclure, que le Slesvig devait être arraché au Danemark? Nullement — S'ensuivrait-il, que la notion d'un être parfait devrait succomber? — Est-il vrai, que l'école positive a toujours été sage? — Serait-il vrai, que mon coeur s'est senti

délivrer; Il y a là-dessous un mystère — Serait-il vrai, qu'il faut voir en lui non pas un bourreau, mais une victime?

c) Si l'on soutient que ce serment est valide, alors c'est la responsabilité qui devient nulle — Si vous laissez entrevoir, que la religion est a vos yeux un bon moyen d'obtenir l'obéissance, elle perdra sa dignité — S'ils veulent dire, que l'idendité suffit à expliquer l'origine de ce Dieu, je déclare que c'est une doctrine fausse — Si vous dites que c'est le même phénomène, je demande d'ou vient ce surplus. — Efter en hypothetisk betingende Sætning: Je vous tromperais si je vous laissais croire, que je suis son ami plus que le vôtre — Si vous étiez persuadé, que ces doctrines sont infaillibles, vous cherchiez à me faire entrer dans la famille — Comment recevriez-vous votre caissier, s'il venait demain vous dire, qu'ils ont emporté l'argent de la caisse! — S'il nous était prouvé, que l'esclavage est nécessaire, pour y mettre un terme, nous trouverions légitimes tous ces coups de fouet — Si nous lui persuasions qu'il à le choléra. — (Efter en elliptisk Betingelsessætning.) — Nous demandons, s'il croit, qu'une pareille compensation fût un gain pour la cause de la liberté — On lui demanda, s'il croyait qu'on eût droit de le faire. — (Conjunctiv efter en afhængig Spørgesætning.) — (S'il voyait qu'on fût disposé à commettre quelque imprudence, il s'empressait de retenir cet élan.)

B. Om det Fremtidige: Nous n'avons pas raison de croire que ce chiffre variéra — Il ne faut pas croire, que ces questions seront de moins prés serrées dans le cours de la session — Il n'est guère à espérer, qu'on sera plus juste envers les poètes — S'il veut vous assurer qu'il n'y retombera pas, n'acceptez de lui aucune promesse — Croyez-vous peut-être que la justice n'ait

pas plus de prise sur la France, et qu'elle ne sera pas plus émue? — Oui présageait alors, que les chemins de fer pussent enjamber de grands fleuves, et qui eût pu imaginer, que le dragon de feu s'apprivoiserait au point de vous conduire d'un quartier à un autre? — On ne pouvait affirmer qu'un banc ne se formerait pas, et que les courans du chenal se laisseraient museler — On ne peut prévoir encore, que ce lien doive être rompu — men: Rien ne fait présager que cette occasion se présentera — Sans affirmer, que le palais ait commencé par être une chaumière, ni que la chaumière deviendra un palais.

Undertiden Blanding af Indicativ og Conjunctiv uden Forskjel i Betydning: Je ne me doutais guère, que mon crime fût d'être née, que ma honte c'était ma mère et que mes grands-parens tremblaient, que ... — Il n'en était aucun à qui il vint à la pensée, que cette terre promise pouvait s'appeler le Middlesex, comme aussi que les parens à honorer pussent être leurs propres parens.

Anmærk. Indicativ bruges, naar der, ved en Fortid i den styrende Sætning, angives et almindeligt Forhold: Il ne pouvait comprendre, qu'un vaisseau peut contenir des provisions pour 6 mois — Elle ne savait pas qu'il faut être spécialement doué ou enseigné — Je n'avais pas encore senti, que l'obstacle vient se placer entre l'entreprise et le succès — Une autre erreur était que ce qui appartient à la mer appartient à tous. — Naar Hovedsætningen staaer i Nutid og Bisætningen i Fortid, bruges baade Indicativ og Conjunctiv: Nous disons qu'il montra ces vérités, et non pas qu'il les démontra — Peut-on soutenir que Napoléon ne put jamais éviter la guerre? — Est-ce à dire, qu'il préférerait l'abstinence? Non — Est-ce à dire, qu'il fallût faire preuve de richesse

et que le caractère d'enseigne fût bien lourd? Non — Ne croyez-pas, que quelque terrible événement me sépara d'elle — Ne croyez-pas qu'il fût ridicule pour moi — Faut-il croire qu'il ait menti ou bien qu'il changea tout à coup d'opinion?

C. Declarative Gjenstandsætninger sættes altid i Conjunctiv, naar Gjenstandsætningen staaer foran: Que ces ressources soient immenses, tout le monde le sait — Qu'aucun autre élément ne se mêlât à cette renaissance c'est ce qui est de toute certitude — Qu'il faille attribuer cette influence au climat, c'est ce qui est démontré à l'evidence — Que cette situation ne réponde en rien à son ambition légitime, cela est bien clair — Que le sentiment local fût de peu dans ces affaires, j'en suis certain — Que la substitution soit la marque d'un changement, le fait parle si clairement que ...

D. Naar et Menings- eller Yttrings-Verbum forbindes med et (navnlig upersonligt) Udtryk, som i og for sig kan have Conjunctiv efter sig, fremkommer ofte derved en sammensat Forestilling (en urigtig Mening, en sørgelig Tanke), saa at den afhængige Sætning kan staae i Indicativ eller Conjunctiv, eftersom man fremhæver meest Verbet eller det upersonlige Udtryk: Il est intéressant de voir que ce contact ait laissé un vif presentiment — Il est faux de dire qu'il y ait eu hostilité de ce côté — Il est triste de penser qu'une fausse interprétation puisse causer cela — Il est triste de penser que la liberté a été fatale aux forêts — On souffrit de voir qu'il ne prit pas son parti de bonne grâce — Je souffrais à l'idée qu'elle pût me croire épris d'une autre — L'idée affligeante que chaque brin appartient à des têtes différentes. On se tromperait de croire qu'il en puisse être ainsi — Ce serait se tromper que de supposer que les consolations se font sentir en tout temps au même degré — Vous

me dites que j'ai tort de croire que la république dépende de Brutus — On aurait tort de croire qu'ils sont entraînés par la grandeur de son oeuvre — L'erreur est de croire que la paix du Mexique tient à un établissement monarchique — C'est une erreur de croire qu'ils aient jamais voulu faire cela.

Anmærk. Vouloir beholder Conj., naar det gaaer over til Betydningen paastaae, indrømme: On veut que la France ait usé ses forces — La tradition veut qu'il ait passé par-là — Je veux bien qu'il en soit ainsi — Ved admettre baade Indic. og Conj.: Admettons pour un moment que ces voeux puissent être taxés d'exagération — Admettons pour un moment que cette question renaît tout entière — Ligeledes ved accorder: J'accorde qu'il ne soit pas assez prudent (i Alm. Indic.) — Ved supposer, imaginer (se représenter) er Sprogbrugen vaklende. Ellers er Conj. efter en bekræftende Sætning høist sjelden (ved penser, dire), undtagen ved Conditionel af dire. Sembler har næsten altid Conj. naar det ikke har en Hensynsbetegnelse hos sig, da saa Indicativ er det aldeles overveieude (= croire). Ved espérer (espoir) findes enkelte Gange Conj.: Ce qu'on peut espérer de mieux c'est qu'il comprenne — Notre seul espoir c'est que le gouvernement ait le courage de subir cette épreuve — Le seul espoir c'est, qu'il veuille bien accepter la couronne et consente à ...

§ 8.

Afhængige Spørgesætninger ved si og spørgende Pronominer og Adverbier, naar der spørges om det, der er,

a) sættes altid i Indicativ*) ogsaa efter næg-

*) I Lassens Læsebog Pag. 145 findes „peu m'importe quelle heure il soit à votre horloge". Hvis Stedet er sikkert, er det vist en sjelden Uregelmæssighed.

tende, spørgende og betingende Sætninger: On se demande quel est le plus fou des deux — Rien n'établirait où et à quelle heure il est né — Ignorez-vous donc qui elle est? — Je ne sais qui l'a dit — Dites-moi qui a fait cela — Les Russes ne savaient qui conduisait ces bandes, et ces bandes ne savaient quels étaient leurs chefs — Si les hommes savaient quelle petite place il faut pour loger la joie, ils seraient plus heureux — On veut savoir pourquoi et comment la transformation s'accomplit et quel est le procédé de la nature — Je ne sais si jamais insurrection a eu un prologue plus lugubre.

b) Om hvad der skal skee bruges ligeledes Indicativ, deels Hjelpeverber: falloir, devoir, aller, deels Futurum og Conditionnel, eller, ved Pronominer og Adverbier, en elliptisk Infinitiv, naar Hovedsætningens Subject er det samme som Infinitivens (det danske „hvad” gjengives i dette Tilfælde [ved savoir] næsten altid ved „que”, sjældent ved „quoi”): Il lui demanda s'il devait le croire — Je me demandais comment je ferais pour me sauver — Il ne savait s'il fallait le croire fou ou prophète — Il faut délibérer si l'on s'en servira — Il s'agissait de décider si l'on continuerait le voyage par eau — On ne sait quel nom donner à une telle action — Je demeurais irrésolu à qui m'en prendre — Je ne sais que faire, qu'en penser — Donnez-lui n'importe quoi à lire (indskudt Bemærkning) — Un cercle vicieux que l'on ne sait comment briser — (Attraction).

Indicativ beholdes naar den afhængige Sætning staaer foran: Quelle fut cette littérature, on le devine — Ce qui sortira de cette situation, nul ne saurait le dire.

Anmærk. Spørgesætningen antager ofte Form af en Relativsætning med et Substantiv eller demonstrativt Pronomen foran (det neutrale „hvad” oversættes altid

[undtagen ved den elliptiske Infinitiv] ved „ce qui”, „ce que”): Il demanda le chemin qu'il devait prendre — (= quel était le ch. qu.) — Il se demande ce qui remplacera cette qualité — (= qu'est ce qui r. c. q.) — Il tirait au sort la résolution à la quelle il devait s'arrêter — Il se demande ce qu'elle en dira — Je ne sais ce qui en a été la cause — Je lui demandai ce qu'elle faisait dans la maison — Je veux savoir ceux qui ont péri. — Denne Form maa anvendes, naar Hovedsætningens Prædicat forbindes med en Præposition: Il eût été utile que l'on eût appris au public dans quelle mesure les intérêts de la France étaient engagés — men: Il eût été utile que l'on eût éclairé le public sur la façon dont la question Danoise se mêlait à la politique générale — On l'interrogea sur ce qui l'avait obligé à déchirer la lettre — Il fut long-temps dans le doute sur le parti qu'il devait prendre — Il fallait songer à l'emploi que l'on allait en faire — Il donna ordre qu'on s'informât de ce qu'il était devenu.

§ 9.

Gjenstandsætninger ved upersonlige Udtryk eller Talemaader af lignende Betydning.

a) Conjunctiv bruges naar man udsiger en Dom om en blot tænkt Handlings Beskaffenhed: il est bon qu'on obéisse aux lois — Il vaut bien la peine que vous étudiez cette langue — Il est temps que nous nous en allions — Le moyen qu'il ne le fasse pas — Je voudrais bien voir qu'il ne le fit pas — Une autre éventualité était que la mission Française voulût se mettre en route pour P. — De ce qu'on doive songer d'abord à l'autre vie, il ne s'ensuit pas qu'on doive... — La conséquence vient d'elle même, c'est que le droit d'élire devienne le

prix du travail — Une consequence était que le duché de Lauenburg eût autant de voix que ...

b) Indicativ bruges, naar man udsiger Noget om et stedfindende Forhold: De ce qu'on a sacrifié une partie de sa fortune, s'ensuit-il qu'il faille consommer sa ruine — Le malheur c'est qu'il faut imaginer un ressort nouveau — Ce qui est surprenant c'est qu'il lui a survécu — Le plus extraordinaire est que ces arbres n'ont point ces airs.

c) Conjunctiv anvendes dog hyppigt ogsaa i dette Tilfælde, naar der betegnes en Følelse ved en Handling: C'était un indice grave qu'il eût cru devoir publier un manifeste — C'est dommage qu'elle ne l'ait pas vu — Il a été utile à un certain moment que le pouvoir se montrât économe de sang — Il est remarquable qu'on puisse se permettre de telles choses — Ce qui fait la gloire de Goethe c'est qu'il ait pu faire un poème, où ... — Vous êtes heureux, monsieur, que votre erreur ait porté sur moi — C'est toujours un grand point qu'ils soient obligés de tenir un tel langage — Un discours dont le résultat le plus clair était qu'on se dît à la sortie: „il a de l'esprit” — C'était un signe certain de la vérité de ces principes qu'ils servissent d'appui à sa vieillesse — Il a mieux valu pour l'originalité de son talent qu'il en fût ainsi.

Saaledes bruges Conjunctiv hyppigt ved Udtryk, der betegne det Naturlige, Rimelige, Fornuftige og det Modsatte: Il était tout simple, qu'il s'agit de lutter d'influence avec L'Autriche — Il est naturel (logique) qu'il ait choisi celle-là — Il aimait tant que nous comprenions qu'il fût aimé — Je conçois qu'il n'ait pas été satisfait de votre conduite — On conçoit que cette cour eût beaucoup d'influence sur l'esprit de la nation — On comprendra sans peine qu'il n'ait pas tenté ce travail —

Nous concevons qu'il ait été offuscé — On peut s'expliquer que la moralité n'ait pas souffert — Aussi s'explique-t-on aisément que ce petit livre soit inconnu — Il est dans l'ordre des choses que toute innovation soit combattu à sa naissance — Il allait de soi qu'on le fit — Je comprends comment il se fait que ce soit lui qui l'a causé — (Heureusement qu'il n'a rien vu, peut être que ... ved adverbielle elliptiske Hovedsætninger, hvor Indicativ synes ene brugelig.)

Anmærk. Efter nogle Verber og Udtryk bruges Indic. og Conj. uden Forskjel: ved arriver, il y a chance que, og enkelte andre. Il arrivait souvent, qu'elle grondait les enfans — Il arrivait souvent que le même terrain fût réclamé par plusieurs individus — Il y avait vingt chances contre une que la sympathie ne pût jamais s'établir — Il y a des milliards de chances contre une que vous ne le rencontrerez pas. — Saaledes: Il était d'usage qu'on fit venir un certain nombre d'acteurs — men il était de tout temps la coutume qu'ils s'envoyaient des présents.

d) Efter nægtende, spørgende og betingende upersonlige Udtryk er Conjunctiv det Almindelige (cfr. declarative Gjenstandsætninger). Dog forekommer Indic. ved de nægtende og betingende: Il n'est jamais sûr que telle graine ne traversera pas des chances mauvaises — Il ne s'ensuit pas qu'il aura le même succès (om det Fremtidige) — Qu'il y a loin de l'enfant au jeune chamois, s'il est vrai que sa mère prête à mettre bas, s'arrête un moment et repart aussitôt en fuyant à travers les précipices — Si jamais il nous arrive qu'un de nos enfans s'est conduit d'une manière honorable, notre joie sera grande. — Oftere efter spørgende: D'ou vient qu'il n'a pas été puni? — D'ou vient qu'il n'ait pu faire une école? — Comment se fait-il que nous retrouvions

cette morale en Chine — Comment se fait-il que ce peuple est précisément celui qui nous est étranger — (cfr. b. og c.). Serait-ce qu'en Angleterre les manufacturiers sont plus équitables qu'en France? Non — (Ved det omskrivende c'est).

§ 10.

I. Relative Sætninger sættes i Coniunctiv, naar

A) de betegne en Hensigt eller Bestemmelse: Ils en voyèrent à Delphes des députés qui consultassent Apollon — Je veux une paix qui rende le repos au pays —

B) naar de betegne Følgen og Virkningen af en Beskaffenhed: Je cherche quelque chose qui soit plus réel que le nom — Analysez de grâce, quelque chef-d'oeuvre qui vous ait plu — Imaginez un homme qui ne croie à rien — Un prince qui tint à cette famille n'était-il pas le seul qui ...? — Il me faut une Italienne qui soit plus qu'un Italiénne — Men ogsaa: Il nous faut une opinion qui a de nombreux organes (som blot tilføiet Bestemmelse) — Ces deux choses rares sont un homme qui ait connu le règlement, et un homme qui n'a jamais demandé un emploi (Blanding).

Navnlig bruges Futurum og Conditionnel ikke sjældent i de under A. og B. nævnte Tilfælde: Il veut des garanties qui lui conserveront l'ascendance — On attend de lui un coup d'état qui pacifiera la Pologne — Créons à Jesus-Christ des sanctuaires qui ne recevront pas le mot d'ordre des passions — Je résolu de prolonger mon séjour pour obtenir des renseignements qui me permettraient d'entreprendre une excursion — Il faut donner à l'agriculture des routes qui lui permettront d'écouler ses produits, et instituer une administration qui sache reboiser les montagnes (Blanding) — J'abjure toute expression qui anrait pu déplaire à votre majesté — (cfr. § 6).

Anmærk. Undertiden omskrives ved Relativsætningen kun et ubestemt Begreb, hvor man ellers bruger Indicativ: Que dire du sommeil que les Germains traversèrent avant de rencontrer des peuples en possession de l'écriture qu'ils aient forcés à s'occuper d'eux — Il se pourrait bien que quelqu'un qui vous eût connu ou qui vous vît à présent vînt me demander votre main — (Homme qui vive n'oserait le faire) — Le bon sens ne condamne-t-il pas la prétention de chaque individu à n'obéir qu'à des lois qu'il ait consenties — men ogsaa: Il s'en faut bien que les hommes ne soient tenus d'obéir qu'à des lois qu'ils se sont faites eux-mêmes ou que d'autres leur ont faites.

C. Conjunctiv bruges efter nægtende (spørgende med nægtende Mening) Sætninger, og navnlig ved almindelige Udsagn om, at der ikke er Nogen, som ... Ce n'est pas une chose qui se fasse à la hâte — Est-ce une découverte qui vous appartienne? — Il n'y a personne qui sache mieux cette affaire — Y a-t-il personne qui ... — Les cas sont rares ou l'on doit agir coûte que coûte — Men man finder ogsaa Indicativ uden forandret Betydning, som blot tilføjet Bestemmelse: Aucun principe ne se montra qui sembla valoir qu'on s'ensevelit avec lui — Il n'y eut aucune partie qui y échappa — Dans cette hypothèse la nature n'est pas une sorte de jeu où il se produit un effet quelconque; elle n'est pas une sorte de proverbe où il résulterait une apparente conversation — Quelle est dans la vie des peuples la grande cause qui n'a pas éprouvé de cruels revers? — Qui a été qui est plus contesté que lui par la critique? — Navnlig bruges Conditionnel (Futurum) hyppigt (cfr. § 6): Quelle est l'expérience démonstrative qui pourrait nous réduire au silence? — Est-il un esprit qui s'imposera de renoncer

à toute affirmation? — Il n'y aura pas un de vous qui jettera une poignée de terre sur mon tombeau — Il n'est pas de sujet qui mériterait plus d'éveiller l'attention des savans — Est-il un enfant qui ne le verrait? — Quelle est l'homme qui serait capable de soutenir de telles choses? — Est-il sûr que le fleuve n'ait pas reçu un affluent, qui ait le droit de réclamer ce nom, et dont le cours d'eau de M. ne serait qu'une branche? (Blanding.) — Saaledes ved Omskrivning med „c'est": Ce n'est pas nous qui parlons ainsi — Est-ce la réalité qui les rend aveugles à la poésie? Non — Sont-ce les professeurs qui en ont fait usage? Nullement — (Loin d'être celles dont on déduit tout le reste, ces solutions sont au contraire ...)

D) Ogsaa efter indrømmende og betingende Sætninger bruges Indicativ og Conjunctiv i samme Betydning: ... — Quelque soit le choix que nous fassions — Qui que ce soit qui vous dira le contraire? — S'il y a une cause prévoyante qui poursuit des fins, cette cause n'a pas su ... — Quels que soient les accidens qui paraîtront devoir le suspendre — Quelle que soit la destination qu'ils recevront — Si vous avez un chaudron qui leur plaît — Soit un pays qui n'aurait qu'un quart d'adultes, il n'en compterait que 15 — S'il est un artiste dont le talent ait été accueilli avec une faveur unanime, c'est M. V.; men: S'il est un homme que l'élévation de son caractère fait un ennemi de l'esclavage, c'est M. N. — (Si c'était le milieu qui rend l'animal propre à vivre ...)

II. 1) Conjunctiv bruges i Relativsætninger, som angive, i hvilken Udstrækning et superlativisk Udtryk skal forstaaes. Ogsaa ved „aussi que". L'un des principaux obstacles qu'il offrît — Disons d'abord que le cadre est aussi régulier qu'on puisse le désirer —

La conservation de cette reliquie était aussi parfaite qu'on la pût souhaiter — Voici d'aussi bon bois à brûler qu'il y en ait en enfer — Après les avoir représentés aussi dévêtus qu'hommes puissent l'être — La misère est aussi grande qu'elle l'ait jamais été. — Hertil kan vel nærmest Udtrykket „il n'y a que" med Conjnctiv henføres: Il n'y a que lui qui le puisse faire.

2) Ofte bruges dog Indicativ, uden Forskjel i Betydning: Il acheta les plus rares fleurs qu'il put trouver — Ce furent les seuls canons qui tombèrent en son pouvoir — Cette circonstance ne fut pas une des moindres causes qui le poussèrent à le faire — Cette théorie est la plus complète que nous connaissons — Je ne fus pas le seul qui y pris garde — Le plus que je puis (puisse) faire — Le plus que vous pouvez (puissiez) prétendre — Il n'y avait que Dieu et moi qui l'avions entendu.

3) Paa lignende Maade findes Conjnctiv undertiden i relative Sætninger, som udfylde et ved Verbet être og et Prædikatsord (især Ordenstal) bestemt Subjekt. C'est une des rares cités existantes qui aient été sans interruption — C'est un des grands témoignages que ce peuple ait porté sur lui-même — Il est l'un des rares esprits qui soient restés fidèles à ses principes — C'est le second que nous ayons eu à signaler — Nous nous sommes trouvés les troisièmes qui aient tenté cette exploration.

Anmærk. Conjnctiv bruges undertiden i indskrænkende Betydning: On ne l'a pas encore découvert du moins que nous connaissions — Il n'y a pas de feuillet, où la main d'un artiste ait tracé quelques lignes, qui ne devienne une trouvaille — Quel est le mal que nous ayons ici que vous n'eussiez aussi? — Est-il venu quelqu'un? — Personne que je sache —

men ogsaa: Qui est mort? — Personne que je crois — (Autant que je puis la comprendre je ne vois là que ...)

Infinitiv.

§ 11.

Infinitiv sættes, for at udfylde Objektet, ved Sandse-
verberne voir (regarder), entendre (ouïr, écouter), sen-
tir og laisser. (Complementsinfinitiv) Nous le
regardions s'éloigner — En écoutant parler ces per-
sonnages on croirait . . . — Les grandes commotions
qu'on a vues se faire ressentir presque au même mo-
ment — Je me suis sentie entrer en révolte con-
tre son indécision — Je me sens aimer et qu'on
m'aime (= en Gjenstandsætning, cfr. ved Participierne).
Undertiden staaer Infinitiven uden bestemt Subjekt:
Le plaisir de Rome consistait à voir tuer et souffrir —
Is se vit dénoncer auprès du roi — Nous avons vu
soulever d'enthousiasme la mobilité des nations. — Saa-
ledes nærmer Infinitiven sig ikke sjældent til en passivisk
Opfattelse, og den handlende Person kan tilføies med
par. Nous ne nous attendons pas à le voir convaincre
par le froid langage de la diplomatie — Je m'entendis
répondre par le maître du logis — Je me sens pénétrer
par ce sentiment — Ils ne laissent pas attenter à leurs
droits par le roi.

§ 12.

Ved Verberne envoyer (renvoyer), mener, amener,
enmener og mettre bruges Infinitiv til at betegne
Handlingens Hensigt, saaledes at Hovedverbets Objekt er
Subjekt for Infinitiven (ved envoyer udelades ofte Objek-
tet): Ils envoyèrent reconnaître la place — Envoyer
quelqu'un promener (underforstaaet „se”) — Envoyer
coucher l'enfant — Les pains qu'on y avait mis cuir —
Il mit une plante infuser dans de l'eau (o: „se”) — Il

les enmène souper — Je t'amenai régner avec moi — (Mener pendre quelqu'un. Hovedverbets Objekt her tillige Infinitivens, cfr. § 13).

§ 13.

A. Til at betegne Handlingens Hensigt bruges hyppigt Infinitiv med à ved Verber, der betegne at have (finde), forlange, søge, for at gjøre Noget dermed, eller give, overlade, sende, for at lade en Anden gjøre Noget dermed, saaledes at Hovedverbets Objekt tillige er Infinitivens: Je n'ai que cette raison à donner — Voilà tout ce qu'il trouve à nous recommander — Combien d'enfants avez vous à élever? — Elle ne trouvait pas un mot à répondre — Je ne trouvais pas de partie à prendre — Ils réclamèrent des terres à cultiver — Ils reçurent une réquisition à payer sous peine d'incendie — Donnez-lui n'importe quoi à lire ou à regarder — Il cherchait un argument à m'opposer — Elle lui offrit un bouquet à respirer — Mon instruction laissait tout à faire — Un soldat qu'on nous envoie à loger (§ 12) — Underforstaaet Objekt: Présenter à boire — Donner à manger — Je lui demandai à manger — (Un spectacle se présente à voir).

B. Infinitiven med à kan ogsaa betegne, at man skal eller kan gjøre Noget, eller overdrager en Anden at gjøre Noget, saa at Objektet styres af Infinitiven — Il demanda à le voir — Je laisse au lecteur à en déterminer le numéro — La conversation me laissait encore à connaître l'organisation de la société — J'ai achevé l'oeuvre que tu m'a donné à faire — Je vous donne à deviner ce qu'il y avait au bas de la lettre*) — Elles trouveront bien à se marier — Vous avez à choisir — Je n'ai pas eu à m'en repentir — Og-

*) Man sammenligne hermed donne-moi d'être . . .

saa upersouligt: Il y aurait encore à faire un autre genre de transposition — La signature donnée, il n'y a plus à la reprendre — Il n'y a point à s'étonner, si ... Il n'y a pas à se tromper — Il n'y a point à raisonner avec lui.

C. Herhen høre nogle Verber, a) som gaae ud paa en Handling af samme Subjekt, og andre, b) der betegne en Indvirkning paa Andre til en Handling. Saadanne ere aimer (undertiden uden à), apprendre, désapprendre, og apprendre, enseigner, montrer (og aider). Disse sidste forbindes med en Hensynsbetegnelse (aider ogsaa med Acc.). Infinitiv med à bruges ogsaa ved flere intransitive Verber, der ved et Substantiv i Almindelighed forbindes med en anden Præposition (dans, en), f. Ex. tarder, hésiter, balancer, insister, persister, consister, réussir, exceller o. a. Ved demander (§ 13 A. og B.) er der nogen Vaklen, idet man mod den regelmæssige Sprogbrug finder Exempler som: Il demanda d'être ramené en Europe, og: La république demanda à la mère — patrie à renouer ces liens — il lui demanda à la voir — (hvor Hovedsætningens Subjekt maa opfattes som Subjekt til Infinitiven).

Anmærk. Hovedverbets Objekt kan ogsaa være Tidsbestemmelse ved Infinitiven, eller tænkes styret af den Præposition, hvormed Verbet forbindes: Je n'ai qu'une minute à vous parler — Il n'a que trois jours à vivre — Cette bifurcation des études a plusieurs années à courir — Il n'y a rien à s'étonner — Il n'y a pas trop à rire — Qu'avez-vous à vous plaindre d'elle? — Je le laisse à penser — Underforstaaet Objekt: Ils donnent à rire — Il lui donna à déjeuner.

§ 14.

Infinitiv med à bruges ved être og rester, for at betegne, at Noget kan og skal gøres, saa at

Subjektet opfattes som Infinitivens Objekt: La maison est à vendre — La partie la plus ténébreuse du mystère restait à découvrir — Ce qui me reste à vous apprendre — Un homme dont l'intervention semble (être) à craindre. Upersonligt: Il me reste encore à vous dire que ... — Il ne reste qu'à lui appliquer les conséquences naturelles.

Anmærk. Infinitiven kan ogsaa forstaaes activt om Hovedsætningens Subjekt (cfr. § 15): Cest à faire pitié — C'est à dégoûter du vert — eller dette maa tænkes styret af den Proposition, hvormed Verbet forbindes, hvilket ofte antydes ved at tilføie en og y: C'est à n'y plus rien reconnaître — C'est à ne pouvoir s'y mēprendre — C'est à n'y pas croire — C'est à en perdre la tête — Elle est à mourir de rire — Voilà qui est à mourir de rire — (C'était en effet, à ne pouvoir s'y mēprendre, M. N. — Il se trouvaient, à n'en pas douter, dans les voûtes souterraines du chateau — som indskudt Bemærkning).

§ 15.

Infinitiv med à sættes ved Adjectiver (eller Udtryk af lignende Betydning), som betegne en Beqvemhed, Iver og Beredvillighed til en Handling, saa at Adjektivets Subjekt ogsaa er Infinitivens. Saadanne ere: apte, enclin, habile, facile, fondé, prêt, prompt, propre, rompu, vif, bon, exact, og de modsatte: difficile, lent, long; premier, dernier, seul, homme (femme) à, de nature, de force, d'humeur à, og lign. (herfra undtages dog nogle, som forbindes med de, som: digne, indigne, capable, incapable, susceptible). L'heure me semble longue à venir — Vous êtes longtemps à vous expliquer — Il n'était bon qu'à vivre à sa guise — Il est lent à punir — Il a été leste à le repêcher — Vous êtes impuissant à vous figurer cela — Je ne suis pas de force à lutter contre

lui — Elle n'est pas d'humeur à souffrir une telle insolence — Il est facile à s'émouvoir — Elle n'est pas femme à voir un outrage fait à son animal favori — Il fut exacte à se trouver là — Elle est d'âge encore à se remarier.

§ 16.

Infinitiv med à sættes ved Adjectiver for at betegne, at Egenskaben tillægges Subjektet med Hensyn til en Handling, der udføres derved, saa at Adjektivets Subjekt er Infinitivens Object: Cette maison est longue à construire — Il est bon à pendre — Ogsaa naar Verbet konstrueres med en Præposition: C'est horrible à penser — Il est facile (difficile) à vivre — Cette pierre est bon à bâtir (Handlingen tænkes udført med Adjektivets Subjekt som Redskab, Stof).

Anmærk. I. Sjeldent bruges Infinitiv i Passiv: bon a être pendu.

Anmærk. II. Ikke sjeldent antager et Verbum Betydning af et Adjektiv, og har da samme Construction: Ce petit espace me donne plus de peine à gouverner que toute la terre — Cette operation dura moins à faire qu'à raconter — La résolution est dure et elle coûte à prendre — Elle faisait plaisir (pitié) à voir*) — Vous me plaisez à revoir — Cela vous plaît à dire**) — Ah! si les hommes savaient combien peu le logement de la joie coûte à meubler — Cela fait horreur à penser — Endog ved et transitivt Verbum med sit Objekt: Quand une pensée l'embarasse à exprimer, il la remplace par une autre.

§ 17.

Infinitiv med à staaer attributivt ved et Substantiv a) i activ Betydning: une affaire à vous perdre, eller

*) Sammenlign: Vous me faites pitié de ...

**) Men: Cela vous plaît de parler.

b) passivt: un ouvrage à recommencer, eller c) saaledes, at Substantivet hverken er Infinitivens Subjekt eller Objekt, men Infinitiven betegner en Handling, som udføres ved, med eller paa Substantivet som Redskab, Stof eller Plads: Une phrase à perdre haleine — Une matière à prêcher, non à philosopher — Un conte à dormir debout — Ce bracelet est mon maître à penser — Une salle à manger — chambre à coucher — Une émotion à être malade — Une chanson à boire. — Denne Forbindelse (under c) kan maaskee forklares ved en Ellipse af Verbet faire, men denne Forklaring synes noget tvungen ved de sidste Exempler. (Ceux-ci sont les plus à plaindre).

§ 18.

A. Infinitiv med à føies til et Prædicat, for at betegne det Udsagtes Maade, Grad og Følge, baade om det Virkelige og (især) om det blot Tænkte. Infinitivens Subjekt er enten Subjekt eller Objekt for Hovedsætningen, eller kan ligge i Sammenhængen: Je vous aime à en mourir — Elle sanglotait à se déchirer le coeur — Il est malade à ne pouvoir sortir — Le gymnase lui a défiguré les belles dames, à ne pas s'y reconnaître — Ils ressembloient à s'y méprendre à des Turcomanes — Elle joue à mourir de rire, le rôle du vieux docteur — Elle riait à faire plaisir — Les sources étaient taries, à ne s'en servir jamais — Il se courbait à toucher le cou du cheval — On bande la machine, à casser presque — Tont cela est pauvre à faire pitié — Il avait fait faire des louis lourds à emplir la main — Il est fou à lier — Il est fait à peindre — Elle est jolie à croquer.

B. Det Samme udtrykkes bestemttere ved de manière (sorte, façon), à med Infinitiv: L'homme gâterait

ce bonheur de manière à faire pitié au dernier des vers — Son appartement indiquait de manière à ne pas s'y méprendre, une grande pauvreté — Vous êtes découpé de façon à faire tourner la tête aux femmes Elle tordait la serviette de sorte à la mettre en pièces — Elle s'arrangea de manière à tourner le dos au marchand.

§ 19.

Infinitiv med à føies med indskrænkende, begrænsende Betydning til et Prædikat, for at betegne den Maalestok, hvorefter det udsiges: A entreprendre un aussi grand travail, mieux eût valu aller à l'autre système — A prendre la chose au point de vue de l'intérêt — A vrai dire — On sentait, rien qu'à lire son discours, que ... — men ogsaa ved en Ellipse: Ces propos me blessent, rien que d'y songer.

Anmærk. Det Samme udtrykkes (ved parler) ved Particip: La nature était, pittoresquement parlant, grandiose — Med pour: Pour parler de B. comme je voudrais, je n'ose guère — Pour le dire franchement, je crois que ... — Pour ainsi (mieux) dire. -- Herhen hører Brugen af Infinitiv ved quant (sauf), à: Quant à résister soi-même à ces usurpateurs, on n'ose ... — Il faut essayer, sauf à ne pas réussir — Il le considère comme son maître, sauf à ruser avec lui et à le tromper.

§ 20.

Istedetfor et upersonligt Udtryk i Passiv (eller med on) af et Menings- og Ytrings-Verbum med en Gjenstandsætning, bruges ofte den saakaldte Nominativ med Infinitiv; ligeledes ved paraître, sembler og se trouver — Ved censer bruges kun den personlige Form.

Il est censé avoir commis ce crime — Il est réputé savoir la loi — Laquelle est dite avoir été la plus belle

femme — Je me trouvai ne presque rien savoir — La maison se trouvait faire un coude entre les propriétés — La nature se trouve avoir choisi spontanément — Men ogsaa: Il se trouva qu'il était redevable de mille écus — Il s'est trouvé que cet exemple a détruit les vains sophismes — Elle se trouva plus à plaindre (underforstaaet être).

§ 21.

„Accusativ med Infinitiv” bruges ofte i Fransk efter Yftrings-, Menings- og Kundskabs-Verber i relative Sætninger, naar det relative Pronomen er Subjekt i Bisætningen: Ce qu'on leur disait être la défense de leur patrie — La durée de l'apparition qu'il jugèrent avoir été de dix minutes — Celui que son propriétaire affirmait être un chien de Terre-Neuve — Cette tribu qu'on dirait avoir été établie par quelque sage — La transformation qu'il prétend s'être opérée en lui — La fabrication des haches que tout annonce avoir eu lieu dans la vallée de S. — La femme qu'on soupçonne avoir eu le même sort — La conformité que nous pénétrons être en leurs dépêches — Une mort qu'il savait pouvoir le frapper — Ce qu'on supposait être un droit — Cet évènement que nous croyons avoir été inconnu — Des causes que je m'imaginai la produire — Tout ce que nous concevons pouvoir subsister en l'absence du sujet sentant — Un fait, que nous avons démontré être chimérique — Les mesures qu'il croyait conduire à un tel résultat — Des souvenirs qu'il savait lui être chers — Cette belle histoire que j'ai cru être un conte bleu — Mon compagnons que je supposais devoir me porter assistance — Les apôtres que nous lisons avoir fait brûlé une grande quantité de livres — Les plaies du coeur qu'on eût cru devoir saigner toujours.

Sjeldnere bruges en Gjenstandsætning med *que*, men forekommer dog, naar Relativet i den foregaaende Sætning styres af Præpositionen „*de*”: *De qui on a dit qu'il avait fait taire toute la terre — Il n'en est pas dont on puisse dire qu'il est l'opprimé.*

Ligeledes bruges (for at betegne det Fremtidige), og ogsaa ellers, ikke sjældent en udfyldende relativ Sætning: *Ce mot se dit de ce qu'on suppose qui arrivera — Il faudra que vous spécifiez la somme, que vous croyez qui devrait y être employée — Un genie qu'on croit qui s'attache à demeurer près d'un homme — Des idées que nous n'aurions pas imaginé qui existassent — (Paa samme Maade ved et Villiesverbum: Ce qu'on veut qui soit fait — Ved en Spørgesætning: Qui voulez-vous qui pour vous sollicite?).*

B. „Accusativ med Infinitiv” findes hyppigt ved *faire*, baade i Betydningen *bevirke* (bringe til) og *lade* (fremstille): *La femme qu'on a fait mourir — Il fit marcher les troupes — Ils faisaient consister la vertu dans l'impassibilité. — Er Infinitiven et reflexivt Verbum, udelades næsten altid det reflexive Pronomen: Je l'en ferai repentir — Je la fis asséoir — Cela me fit apercevoir de ma faute — Pour faire battre entre eux les ligueurs. — Ofte staaer Infinitiven alene (med underforstaaet ubestemt Subjekt): L'hiver se fait sentir — Il se fait aimer, haïr —, og Opfattelsen nærmer sig undertiden til at blive passivisk, saa at den handlende Person tilføies med *par*: Je ferai condamner le maître par le juge de paix — Il fit parapher cette pièce par M. N. („Accusativ med Infinitiv” ved *laisser* [voir], cfr. § 25).*

Foruden de ovenfor nævnte Tilfælde findes ogsaa enkelte andre Exempler paa en „Accusativ med Infin.”: *Ce qui est réellement ce qu'on le dit être — La*

règle de Descartes de ne recevoir jamais aucune chose pour vraie qu'on ne la connût évidemment être telle — Tout homme qui attend venir l'éternité à se faire gentil, n'est pas né pour penser — J'avoue être grand ce crime — Ce n'est pas sans raison qu'on dit ce métier être le plus périlleux de la guerre (17. Aarhundrede) — Ces lettres que vous m'avez dites être de madame de N. (Dumas; hvis Stedet er sikkert, synes her en Sammenblanding af en „Acc. med Infin.“ og en Participconstruction).

§ 22.

1) Et Participium føies til Objektet ved nogle Verber, for at betegne den ved Participiet udtrykte Tilstand eller Handling som det egentlige Objekt, saa at denne Forbindelse ofte faaer Betydning af en Gjenstandsætning med que. Saadanne Verber ere voir, entendre, sentir, trouver, montrer, savoir, comprendre, croire, supposer, dire, prétendre, représenter: Nous retrouvons les mêmes influences s'exerçant sur une plus vaste scène — Si l'armée s'était trouvée ayant l'ennemi en face — Lorsque l'homme perçoit il se lperçoit lui-même percevant — J'aime à me les représenter jouissant d'une liberté parfaite — Je me la figurais versant une larme — Il nous montre les peuples entrant dans l'orgueilleuse cité — Je vous montrerai la langue se développant sous la main de nos grands hommes — Elle savait tout son monde l'attendant — On comprend difficilement l'habitude et l'exercice se produisant sans cerveau — Ceci m'explique Charles-Quint aspirant au repos du cloître — Nous supposons la machine ayant pris son mouvement — Ils se virent perdus — On le sent persécuté encore — Je le

trouvai disposé à me rendre justice — Nous croyons le plan sainement conçu — On la supposait la moins prévenue — La tradition nous représente le poète livré à des transports de folie — On est heureux de savoir arrivés les amis — Les maisons se montrent faites de morceaux — Elle se prétend persécutée — Elle se dit surprise de vous voir — On la disait aimée — Cette hâte qu'on eût dite provoquée par la haine du genre humain, — (Je la veux bien instruite — Ils veulent leur idéal habillé d'or et de satin) — Som Omstændighedsbetegnelse: Ils le contemplaient faisant ses ablutions — Je l'aperçus assise devant le feu et lisant un vieux livre — Je la trouvai se livrant à son plaisir favori — (hvis Infinitiv findes ved *trouver*, *er det vist høist sjældent*) — Je ne puis me laisser surprendre par mes élèves causant avec vous — Je l'avais surprise me regardant avec une expression sombre — (i samme Betydning ofte Infinitiv med *à*: Je me surprenais à grelotter — Il se surprend à chanter).

2) Ligeledes *føies* et Particip passé til Objektet ved Verberne *avoir*, *tenir*, *porter*, *garder*, *laisser* (*donner*), for at betegne Maaden, hvorpaa man har, holder Noget: Les autres puissances ont les intérêts engagés en Orient — Il eut la tête tranchée — Le vaisseau eut la machine transpercée d'un boulet — Elle tient les yeux baissés — Il garde le sourcil froncé — Je la porte cachée sur moi — Il a laissé la place bien pourvue — Il a laissé l'entreprise inachevée — Je vous le donne gagné.

Anmærk. 1. Ved nogle af de anførte Verber og flere andre *føies* ofte comme (*pour*) bestemmende til Participiet: Ce mot qu'on trouve dans les dictionnaires comme étant un terme d'ancienne législation — Il considérait les papiers comme pouvant servir à sa justification — On pourrait citer comme ayant bien compris

leur rôle plusieurs hommes distingués — On peut accepter ce tableau comme donnant une idée exacte des recettes — Il la désignait comme allant en Itali pour le compte de M. Fouquet — Le poète pouvait représenter la guerre comme détestée des mères.

Anmærk. 2. En særegen Brug af Particip présent finder Sted ved Verbet aller (être), idet denne Forbindelse undertiden betegner en vedblivende, gjentagen Handling: Le froid va en augmentant — Le mal va croissant — La douleur allait s'agrandissant, dévorant le sang de son coeur — Cet antagonisme va s'irritant — Cette question va en s'éclaircissant — La fille allait leur enfonçant l'aiguille — On va se demandant à quelle Française ressemble cette Arménienne — (L'effigie s'en allait fondant (underforstaaet se) — Le nombre de dogmes a été en augmentant depuis — Ces deux branches de races ont été sans cesse en divergeant.

§ 23.

Particip sættes som Attribut ved et Substantiv med Betydning af en relativ Omskrivning, eller som reent Adjectiv: Une créature raisonnable, soumise au devoir, aimant la vérité — Des hommes indépendans et comptant sur eux-mêmes — Les états soi-disant libres — Nos soi-disant motifs sont inventés après coup — Les ouvriers employés à cet ouvrage — Les paysans proprement dits — Les livres canoniques comme ceux dits apocryphes — Ligeledes substantivisk, undertiden med en kort præpositionel eller adverbial Bestemmelse, ja i enkelte juridiske Udtryk endog med et Gjenstandsobjekt: Les condamnés à mort — Le prétendant au trône — Les préposés de la douane — Le débarqué du pays des rêves — Un moins aimant — Les ayant-cause (droit) — Les ayant-pins et les non-ayant-pins — (for-

ældet Cancellistil: Les ayans-cause — Les gens tenants la cour).

Anmærk. 1. Particip présent forekommer i enkelte Tilfælde med tilsyneladende passiv Betydning: Argent comptant (idet man tæller) — De bons deniers comptans — Séance tenante — Des collines de sable mouvantes — Une couleur voyante — (mousse glissante) — Af nogle pronominale Verber bruges Participiet som Adjektiv: f. Ex. arrogant, enquérant, repentant, confiant, léfiant, mefiant, bien portant.

Anmærk. 2. Particip passé som Attribut bruges af intransitive Verber med être: une homme mort, un terme expiré — Participiet af intransitive Verber med avoir kan i Reglen ikke bruges attributivt, men ved nogle Verber er det dog Tilfældet, hvor det altsaa maa opfattes som et reent Adjectiv: Un projet avorté — Une femme divorcée — De l'eaucroupie — Les ouvrages les mieux réussis — Une ville fondue — De la viande bouillie — Du ble germé — Du lard ranci — Une liqueur fermentée — Un oiseau mué — Substantivisk: Les jurés, conjurés (conspirés), émigrés.

Anmærk. 3. Naar Particip passé af et transitivt Verbum faaer activ Betydning, er det blevet til et reent Adjektiv. Saadanne ere: expérimenté, incendié, osé, pressé, résolu, retiré, rompu o. a., hvortil man vel nærmest maa regne saadanne som: assis, levé, monté, croisé, révolté o. a. — (omvendt: mal appris (montré) = enseigné, uagtet Verberne forbindes med Dativ i den her omhandlede Betydning.)

Anmærk. 4. Particip passé af pronominale Verber kan bruges attributivt, naar de betegne en Overgang til eller Forandring i en Tilstand: Des esclaves évadés — Le temps écoulé — Un mal enraciné (invétéré) — Une femme évanouie — (Une rose épanouie) — Une

maison écroulée — Femme agénouillée — Bouteille étiolée — Du bois déjeté — Un homme accroupi — Sjeldnere af andre Verber, der mere betegne en Virksomhed, som: empressé, repentí — Je l'ai trouvé des-saisi du dépôt que je lui avais confié (fra Retssproget ligesom: on l'a trouvé saisi d'une lettre). I enkelte Tilfælde i passiv Betydning: Un homme moqué de tout le monde — La femme enquisse de son âge.

§ 24.

Particip passé forbundet med et Substantiv betegner undertiden mere den fuldførte Handling som et substantivisk Begreb, især ved Præpositioner: avant, après (à, avec) — Ce n'était rien que la Bretagne réduite et les tyrans chassés — Un saint devoir rempli le consolera — Avant soleil levé (couché) — Après la Sicile perdue — Il partit à lettre vue pour le chateau de L. — Nous en restons à quelques serviteurs mis aux fers et à un gardien pendu — On arriva à cette situation après la perte d'un temps précieux, avec les blessures de la Pologne plus envenimées.

§ 25.

Med Hensyn til Overeensstemmelsen af Particip passé med et forudgaaende Gjenstandsobjekt kan bemærkes, at Participiet af faire altid maa blive uforandret, da Accusativen her ikke er Objekt (cfr. § 21, B.): Ved laisser er Sprogbrugen meget vaklende (maaskee paa Grund af den analoge Betydning med faire), saa at dets Particip temmeligt hyppigt bruges uforandret hvor det efter Reglen skulde bøies, og undertiden omvendt: Nous nous sommes laissé aller à ces souvenirs — Elle s'était laissé tomber de la dunette — La chance qu'il avait laissé échapper — Diverses graines qu'il a négligement laissé tomber dans un vase — Il y a là me

occasion que la France aurait à regretter longtemps d'avoir laissé échapper — Il a pris des brevets qu'il a généralement laissé tomber dans le domaine public — Nous nous sommes laissé faire — Les plaisirs auxquels il ne l'avait laissé s'attacher que pour la forcer à s'en déprendre — Ils se sont laissé faire — Omvendt: On ne pardonnait pas à sa fille de s'être laissée contaminer par ces idées — La petite fille qui s'était laissée gâter par lui — (Kan den passiviske Opfattelse af Infinitiven her have nogen Indflydelse?)

Ogsaa ved voir finder man, mod den regelmæssige Sprogbrug, Exempler som: La seule nation qu'on ait jamais vu accepter une langue étrangère — L'Angleterre assiste avec indifférence à la plus grande entreprise d'abolition que le monde ait jamais vu se produire.

Rettelse:

Pag. 44: sidste Exempel i § 17 bortfalder.

Efterretninger om Randers lærde Skole for Skoleaaret
1864-65.

Af

Dr. H. K. Whitte,
Professor og Skolens Rektor.

Charakterer ved Afgangsexamen for Studerende 1862-64.

Candidaterne.	Første Afdeling i Aaret 1862.				Anden Afdeling 1864.									Sum.	Hoved- charakterer.	Hebraisk.
	Tydk.	Fransk.	Geographi.	Natur- historie.	Dansk.	Latin. (skriftlig).	Latin (mundtlig)	Gresk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturfæ.			
I. C. Isaacsen . . .	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	.	mg.	g.	g.	mg.	79 ⁿ	Første.	.
J. Holm.	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	ug.	ug.	mg.	mg.	g.	g.	mg.	90	Første.	mg.
C. O. Andresen. .	mg.	g.	mg.	g.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.	tg.	tg.	g.	65	Anden.	tg.
H. H. Brock	g.	tg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	79	Første.	.
L. C. C. Ussing . .	g.	g.	ug.	mg.	tg.	g.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	79	Første.	.
C. C. J. S. Whitte .	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	tg.	mg.	79	Første.	mg.
P. la Cour	g.	tg.	mg.	mg.	mg.	tg.	g.	mdl.	mg.	g.	ug.	ug.	ug.	62	Anden.	.
F. V. W. Kampmann	g.	mg.	mg.	g.	g.	g.	mg.	g.	g.	mg.	ug.	mg.	g.	78	Anden.	.
Privatst J. J. V. Albrechtsen	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	mg.	85	Første.	.

* har kun 12 Specialcharakterer.

Af de 146 Disciple, der besøgte Skolen, da Programmet for forrige Aar blev afsluttet, bleve 8 dimitterede til Universitetet efter at have bestaaet Afgangsprøven, som foranstaaende Charakterliste udviser. Fremdeles blev en Discipel af Realafdelingen, H. J. C. Hansen, dimitteret efter at have bestaaet den ved Bekjendtgjørelsen af 18de Septbr. 1855 anordnede Afgangsprøve for Realister. Endvidere ere følgende 17 Disciple udgaaede af Skolen efter Udmeldelse eller ved Dødsfald: E. Christiani udgik i Juni af III stud. Kl; Otto Emil Jacobsen af III stud. Kl. døde den 7de Septbr. 1864, en sjelden begavet og saare elskelig Discipel; C. F. P. Brendstrup af VI Realkl., A. Paulsen af V Realkl., N. P. Lange og F. C. Jacobsen af III Realkl. udgik ved Confirmationstiden i September; den 27de Septbr. blev atter en flittig og brav Discipel, Albert Johannes Harries af VI Realkl., berøvet os ved Døden; vi skulde endnu miste en kjær og høit agtet Discipel af VII Klases ældste Afdeling, Johan Christian Berg, som efter et langvarigt Sygeleie døde den 9de Marts; i Marts udgik af V stud. Kl. O. R. J. Barius, C. S. Hasselbalch og A. V. Katstrup; af V Realkl. J. A. Rømler, af IV Realkl. C. J. Thomsen og P. D. R. Tillisch, af III stud. Kl. F. F. Tillisch, i April A. N. P. K. Petersen af 1ste Kl., i Mai J. C. Jacobsen af IV Realkl.

Derimod indtraadte igjen strax efter Skoleaarets Begyndelse H. S. Wodschow (see Progr. for f. A. S. 4); og J. B. Hansted, der udgik i October, indtraadte igjen fra 1ste April i VI stud. Kl. Af nye Disciple er i Begyndelsen af Skoleaaret indtraadt 22, i Slutningen 1*). Herefter talte Skolen i Skoleaarets Begyndelse 156 Disciple, ved Slutningen af Mai 145, der (med Undtagelse af Skolens Dimittender) efter deres Hovedcharakterer for denne Maaned ere ordnede saaledes:

Studerende Dimittender (VII Klasse b):

1. Hans Sophus Wodschow (afd. Fabrikbestyrer W.).
2. Halvor Herman Michael Clausen (Skolelærer C. i Gjesing).
3. Erik Jansen Pontoppidan (Pastor P.).
4. Claus Janus Andreas Næss Schmidt (afd. Proprietær S. til lille Restrup).
5. Jens Christian Jensen Welling (Møller J. W., Gjessinggaard).
6. Sigvart Paulin Borre (afd. Skibsfører B.).
7. Ulrik Sophus Borch (Proprietær B. til Skjern).
8. Ole Flensborg Cortsen (Bagermester C.).
9. Albert Herman Andreas Mørch (Overlærer M.).
10. Jens Christian Rasmus Poulsen (Postexpedитор P. i Fjerritslev).

Realdimittender (VI Realklasse):

1. Axel Emil Brandt (afd. Forpagter B.).
2. Christian Wollrath Hollesen (Proprietær H. i Hornbæk).
3. Eliot Thygesen (afd. Kjøbmand T.).

*) De nye Disciple ere betegnede derved, at deres Fødselsdag er vedføjet.

VII Klasse a.:

1. C. G. E. Holst (Bagermester H.).
2. H. C. Larsen (Proprietær I. i Tøstrup).
3. F. H. Christiani (Præst i Bjerregrav C.).
4. Ph. C. Tüchsen (Toldkontrollør T.).
5. V. F. A. Ishøy (entlediget Skolelærer I. i Marstal).
6. A. H. de Neergaard (Propriet. de N. Aunsberg).
7. L. P. G. Larsen (Overvagtimester L., Dbmd.).
8. N. H. Bay (Kjøbmand B. jun.).
9. A. H. V. Norgaard (Bataillonschirurg N. Skelund).

VI stud. Klasse:

1. J. H. B. Lunøe (Landmand L. i Fjellerup).
2. F. J. L. Berg (afd. Præst B.).
3. J. C. L. Jespersen (Kancelliraad, Herredsfoged J.).
4. H. M. Møldrup (Godsforvalter M., Clausholm).
5. H. C. Kampmann (Justitsr., Herredsfoged K., Rid.).
6. H. A. Hildebrandt (Propr. H., Grauballegaard).
7. J. F. E. S. Prangen (Præst P. i Nørbæk).
8. G. Oppenheim (Kjøbmand O.).
9. L. F. Brock (afd. Distriktslæge B.).
10. C. M. Spendrup (Kjøbmand S.).
11. E. C. Tryde (Møller T., Fusingø).
12. J. B. Hansted (Malermester H.).
13. J. E. Blauenfeldt (Musikus B.).
14. O. C. Halkier (Farver H.).

V stud. Klasse:

1. J. M. Jensen (afd. Kjøbmand J.).
2. M. O. Pontoppidan (Broder til Nr. 3 i VII b.).
3. A. F. Pommerencke (Skolelærer P., Voldum).
4. A. C. Crone (afd. Skipper C.).
5. H. J. Jørgensen (Mechanikus J., Hobro).

6. C. V. Størup (Gymnastiklærer S., Dbmd.).
7. G. W. Jespersen (Broder til Nr. 3 i VI Kl.).
8. P. C. S. Rosenørn (Kammerherre, Stiftamtmand R.,
Cmd. af D og Dbmd.).
9. M. S. Meyer (Stadshauptmand M., R. af D.).
10. Niels Bane Christian Ewaldsen (Præst E.,
forh. i Flensborg), f. i Viborg d. 4de Aug. 1849.
11. N. J. Jacobsen (Boghandler J.).
12. V. C. Gam (Lærer G.).
13. N. P. Budtz (Farver B.).
14. R. V. K. Rambusch (Stationsforvalter R., Langaa).
15. G. A. Jacobsen (Branddirektør J.).
16. F. O. A. Schmidt (Boghandler S.).

V Realklasse:

1. J. C. C. Rømler (Cand. phil. R. i Løstrup.).
2. S. Hansen (afd. Proprietær H.).
3. H. S. Holck (Kmh. Grev H., R. af D. og Dbmd.,
Udskrivningschef).
4. C. C. L. Poulsen (Lærer P.).
5. R. E. Dahl (Kjøbmand D.).
6. D. F. A. Welling (Vicekonsul W., Mariager).
7. J. A. Westermann (Konsul, Kbmd. W., R. af D.).
8. J. A. F. Fibiger (Major F., R. af D. og Dbmd.).

IV stud. Klasse:

1. G. V. Budtz (Præst B., Maarslet, R. af D.).
2. A. S. Staugaard (afd. Exam. juris S.).
3. H. E. R. B. Olsen (afd. Kjøbmand O.).
4. R. C. Cortsen (Broder til Nr. 8 i VII b.).
5. M. J. A. Neckelmann (Proprietær N., Helsted).
6. E. E. Elmquist (Justitsraad, Byfoged E.).
7. N. C. Hansen (afd. Møller H.).
8. J. G. O. Kornerup (Cand. phil., Kollektør K.).

9. W. R. Claussen (Pap- og Etuimager C.).
10. T. F. L. Larsen (Organist L.).
11. C. L. Jespersen (Broder til Nr. 3 i VI og Nr. 7 i V Klasse).
12. N. C. Bay (Broder til Nr. 8 i VII a.).
13. K. A. V. Lewerkhuusen (Prokurator L.).
14. Nikolaus Jakob Schaarup (Præst S. i Lime),
f. i Kjøbenhavn den 10de Mai 1851, optagen i
Septbr. f. A.

IV Realklasse:

1. N. Stilling (Bagermester S.).
2. K. L. Rahbek (afd. Møller R.).
3. C. P. Spendrup (Broder til Nr. 10 i VI Klasse).
4. A. P. Melchiorsen (Kjøbmand M.).

III stud. Klasse:

1. C. A. Kjerkggaard (Skolelærer K. i Ørum).
2. K. B. Pontoppidan (Broder til Nr. 3 i VII b.
og Nr. 2 i V Klasse).
3. O. Faurschou (Kammerr. F., Frederikkesminde).
4. J. T. N. Løgstrup (Lærer L.).
5. L. A. Mørck (Viinhandler M.).
6. J. D. B. Koefoed (Præst K. i Værum).
7. J. Budtz (Broder til Nr. 13 i V Klasse).
8. L. Quitzau (Kjøbmand Q.).
9. A. W. Bredstrup (Prokurator B.).
10. C. G. Filtenborg (Konsul, Kjøbmand F.).
11. H. M. S. Bay (Broder til Nr. 8 i VII a. og Nr. 12
V Klasse).
12. M. Borch (Broder til Nr. 7 i VII Klasse b.).
13. H. F. A. Sandberg (Viinhandler S.).
14. C. F. O. Brandt (Proprietær B. ved Randers).

III Realklasse:

1. Jakob Andreas Bie (Kjøbmand N. B. i Hobro),
f. d. 31te Oktober 1851 i Hobro.
2. P. Møgelvang (Kjøbmand M.).
3. G. C. Borberg (Kjøbmand B.).
4. P. H. M. la Cour (Proprietær la Cour, Skjersø).
5. T. C. E. Sølling (Præst S. i Haslund).
6. W. J. A. Resch (Cand. juris, Mølleieier R.).
7. N. P. D. Dienstmann (Snedker D., Kjøbenhavn).
8. E. Petersen (Dampskibsfører P. T. P.).

II Klasse:

1. A. J. Samuelsen (Handelsborger S., Christiansand).
2. Johannes Levinsen (Præst L., forhen i Munkbrarup), f. i Kværn d. 26de Oktober 1853, optagen i September f. A.
3. J. M. Christensen (Overvagtmaster af 1ste Grad C., Dbmd.).
4. R. W. Tüchsen (Broder til Nr. 4 i VII Klasse a.).
5. Knud Christian Ipsen (Præst I. i Gimming),
f. i Nørre Broby d. 6te Marts 1854.
6. H. G. Filtenborg (Broder til Nr. 10 i IV Klasse).
7. Julius Metz (Kjøbmand M. A. M.), f. i Horsens
den 22de Juni 1853, optagen i Oktober f. A.
8. Peter Emil Gram Blom (Justitsraad, Toldinspektør B.), f. i Odense d. 14de Januar 1853,
optagen i Mai d. A.
9. M. E. Winge (Reebslager W.).
10. P. C. C. Hjersing (Kjøbmand J. P. H.).
11. A. V. M. Whitte (Rektor W.).
12. F. Degner (Gaardeier D., Ugilt Sogn).
13. H. P. Hansen (Architekt H.).
14. E. Spendrup (Broder til Nr. 10 i VI og Nr. 3
i IV Realklasse).

15. Peter Alfred Buntzen Ipsen (Adopteret Broder til Nr. 5), f. i Kbhn. den 17de Marts 1852.
16. A. K. Marolly Møller (Stationsforvalter M.).
17. H. E. Bering (afd. Kjøbmand B.).
18. P. E. E. E. Rosenørn (Broder til Nr. 8 i V Klasse).
19. A. V. Hollesen (Broder til Nr. 2 i VI Realklasse).
20. S. Philipson (Manufakturhandler Ph. P.).
21. E. J. Lund (Tobaksfabrikant L.).
22. J. V. Faurschou (Broder til Nr. 3 i III Klasse).
23. S. Dahl (Broder til Nr. 5 i V Realklasse).
24. H. Gøtzsche (Kjøbmand G.).

I Klasse:

1. Jens Charles Petersen (Broder til Nr. 8 i III Realkl.), f. i Chrstrup Sogn d. 10de Oktbr. 1854.
2. Vilhelm Jespersen (Broder til Nr. 3 i VI, Nr. 7 i V og Nr. 11 i III Klasse), f. i Randers d. 2den April 1855.
3. Niels Frederik Filtenborg (Broder til Nr. 10 i III og Nr. 6 i II Klasse), f. i Randers den 20de Marts 1855.
4. Oluf Christian Christiansen (afd. Kjøbm. C.), f. i Randers d. 13de Septbr. 1853.
5. Semmy Michelsen (Regimentssadelmager M.), f. i Randers den 14de Decbr. 1854.
6. Carl August Ehnhuus (Farver E.), f. i Randers den 24de Juni 1855.
7. Adolf Jacoby (Bundtmager J.), f. i Glückstadt den 1ste Oktbr. 1853.
8. L. L. Dahl (Broder til Nr. 5 i V R. og Nr. 23 i II Klasse).
9. Joseph Nathanson (Slagtermester A. N., Dbmd.), f. i Randers den 19de Juni 1853.

10. Edvard Philip Adolf Schacht (Bankbogholder S.), f. i Horsens den 17de Februar 1853.
11. Jens Peter Jensen (Restauratør J.), f. i Randers den 17de Februar 1855.
12. Hans Christian Quitzau (Broder til Nr. 8 i III Klasse), f. i Randers den 23de Marts 1855.
13. E. Ahlefeldt Laurvig (afd. Ritmester Grev A. L.).
14. Peter Marqvard Møller (Kjøbmand E. M.), f. i Randers den 30te Marts 1854.
15. F. F. Melchiorson (Broder til Nr. 4 i IV Klasse).
16. J. B. O. Rosenørn (Broder til Nr. 8 i V og Nr. 18 i II Klasse).
17. J. A. Buus (Proprietær B., Ørumgaard).
18. Henrik Levinsen (Broder til Nr. 2 i II Klasse), f. i Kværn den 25de April 1855, optagen i September f. A.
19. Alfred Vilhelm Emil Hoff (Kjøbmand H.), f. i Randers den 16de Decbr. 1854.
20. Johan Vilhelm Carl Rathje (Overlæge R., Rd. af D.), f. i Rendsborg den 28de Mai 1853.

Paa Grund af Vaabenstilstandens forestaaende Ophør afholdtes de skriftlige Prøver til Afgangsexamen f. A. for Realisten fra 8de til 11te, for de Studerende fra 8de til 10de Juni.

Den mundtlige Real-Afgangsprøve blev af samme Grund afholdt den 20de og 22de Juni, den sidste Dag i Overværelse af Examenskommissæren, Professor Mundt. Discipel af VI Klasse, H. J. C. Hansen, bestod med Charakteren mg. for Historie, Skrivning og Tegning, g. for Tydsk, Fransk, Engelsk, dansk Stil

og Naturhistorie, tg. for Geographi, Arithmetik, Geometri og Naturlære. I Censuren deeltog foruden Skolens Lærere kun Professor Mundt.

De Begge Dele af Afgangsexamen for studerende Disciple bleve afholdte i Forbindelse med Skolens Aarsprøve. I Censuren deeltog Pastor Pontoppidan, Cancelliraad Køster, R. af D., og Landinspectør Hald.

Første Deel bestode følgende 9 Disciple af VI Klasse og bleve opflyttede i VII Klasse (Een dog kun betingelsesviis):

	Tydk.	Fransk.	Geographi.	Naturhistorie.
C. G. E. Holst	mg.	mg.	ug.	ug.
F. H. Christiani . .	mg.	mg.	ug.	mg.
H. C. Larsen	g.	mg.	mg.	ug.
V. F. A. Ishøy	mg.	mg.	mg.	mg.
P. C. Tüchsen	mg.	mg.	g.	mg.
L. P. G. Larsen . . .	g.	g.	g.	g.
N. H. Bay	g.	g.	mg.	mg.
A. H. V. Norgaard .	g.	tg.	mg.	mg.
A. H. de Neergaard	tg.	g.	mg.	mg.

De ved anden Deel givne Charakterer ere aftrykte Side 3.

Generalmajor la Cour inspicerede Gymnastikundervisningen den 26de f. M.

Under 6te f. M. blev konstitueret Lærer, Cand. magisterii H. Ø. Lind, allernaadigt beskikket til Adjunkt ved Skolen.

Fagfordelingen har i Løbet af Aaret været følgende:

Rektor: Latin i VII, Græsk i VI, 1 Time Dansk i I Klasse (17 Timer ugentlig).

Overlærer Mørch: Græsk i VII, V og IV, Historie i VII og VI Klasse (21 Timer ugentlig).

Adjunkt Silfverberg: Dansk i IV stud. og IV Real-Klasse, Latin i VI, Historie i den forenede VI R. og V R., V stud., IV stud., III stud., II og I Klasse (27 Timer ugentlig).

Adjunkt F. J. Møller: Dansk i den forenede III stud. og III R., Latin i IV og III, Engelsk i IV R., Historie i den forenede IV R. og III R. (25 Timer ugentlig).

Adjunkt M. S. Møller: Tydsk i VII, VI stud., den forenede VI R. og V R., V stud., IV stud. og IV R., Fransk i VII, VI stud., den forenede VI R. og V R., V stud. og IV stud. Klasse (29 Timer ugentlig).

Adjunkt Koch: Naturhistorie og Geographi i VI-I Klasse (28 Timer ugentlig).

Adjunkt Andersen: Latin i V, Fransk i IV R., III og II, Regning i II og I Klasse (29 Timer ugentlig).

Adjunkt Hauschultz: Matematik i VII b, VI stud., VI R., V stud., Regning i de forenede VI R. og V R., IV R. og III R., geometrisk Tegning i den forenede VI R. og V R., IV R., III og II, Naturlære i VII b og VI R. (34 Timer ugentlig).

Adjunkt Bischoff: Dansk i II og I, Tydsk i III-I, Engelsk i den forenede VI R. og V R. samt i III R. (30 Timer ugentlig).

Adjunkt Ehlers: Dansk i VII, VI stud., i den forenede VI R. og V R., og i V stud., Hebraisk i VII b og VII a, Religion i samtlige Klasser (28 Timer ugl.).

Adjunkt Lind: Matematik i VII a, V R., IV og III,

Naturlære i VII a, V R. tildeels fælles med IV R., Tegning i den forenede VI R. og V R., IV R., III-I Klasse (32 Timer ugentlig).

Gymnastiklærer Størup, Dbmd., med Assistent Wodschou: Gymnastik i alle Klasser i 4 Partier (8 Timer ugentlig).

Skrivelærer Benthin: Skrivning i Realklasserne samt i III-I Klasse (12 Timer ugentlig).

Musiklærer Griebel: Sang 1 Time for Bas, Alt og Sopran, 1 fælles Time for de 3 Stemmer, 1 Time for Begynderne (5 Timer ugentlig).

Det ugentlige Timeantal for de enkelte Fag og Klasser angives i Forbindelse med Meddelelsen om de i Skoleaaret læste Pensa og foretagne Øvelser.

Dansk.

I Klasse: Borgens og Rungs Læsebog, S. 1-160. Den enkelte Sætning indøvet ved Analyse. 2 Stile ugentlig, meest Diktat (Bischoff, 5 Timer). Rektors ene Time er bleven anvendt til at foredrage udenad lærte Digte og til Læseøvelser.

II Klasse: Borgens og Rungs Læsebog. 10 større Digte lærte udenad efter Holsts mindre Digtsamling. Den sammensatte Sætning indøvet ved Analyse. 1 Stil ugentlig: Diktat, Oversættelse og Gjenfortælling (Bischoff, 4 Timer).

III R. og stud. Klasse: Oplæsning af Holsts prosaiske Læsebog; Sætningslæren og Interpunktionslæren indøvet ved mundtlige og skriftlige Øvelser. Endeel Digte af Holsts poetiske Læsebog ere lærte udenad. Een

Stil er skreven om Ugen, Gjenfortælling (af nordiske Fortællinger), afvexlende med Oversættelse af Tydsk og Diktat (F. Møller, 2 Timer).

IV Realklasse: Holsts prosaiske og større og mindre poetiske Læsebog. Jomsvikingasaga og Noget af Knytlingasaga. Een skriftlig Udarbeidelse om Ugen, afvexlende Diktat og en let Opgave hjemme (Silfverberg, 2 Timer).

IV stud. Klasse: Fremsigelse af udenad lærte Digte af Holsts større poetiske Læsebog og Oplæsning af Holsts prosaiske Læsebog. Jomsvikingasaga og Noget af Knytlingasaga. Een Stil om Ugen, hvoraf omtrent hver femte Diktat (Silfverberg, 2 Timer).

V og VI Realklasse: Holsts poetiske Læsebog er benyttet. Holberg: Jeppe paa Bjerget og Barselstuen. Wessel: Kjærlighed uden Strømper. Oehlenschlägers Nordens Guder og Hakon Jarl. Nordisk Mythologi efter Arentzen og Thorsteinson. Hammerichs svenske Læsestykker, S. 1-9, 12-14, 26-67, 107-143, 154-190, 196-224. Een Stil ugentlig (Ehlers, 3 Timer).

V stud. Klasse: Holsts poetiske Læsebog er benyttet. Holberg: Erasmus Montanus, Barselstuen og Julestuen. Oehlenschlägers Nordens Guder. Nordisk Mythologi efter Arentzen og Thorsteinson. Hammerichs svenske Læsestykker, S. 1-9, 12-14, 26-55. Een Stil ugentlig (Ehlers, 2 Timer).

VI stud. Klasse: Holbergs Peder Paars. Ewald: Fiskerne. Oehlenschlägers Helge og Yrsa, Hakon Jarl. Hammerichs svenske Læsestykker, S. 114-141, 154-158, 175-200. 2 Stile maanedlig (Ehlers, 2 Timer).

VII Klasse: En Oversigt over den oldnordiske Litteraturs Historie er mundtlig meddeelt. Den danske Litteraturs Historie indtil Holbergs Død er gennem-

gaaet med Thortsens Udsigt som Grundlag. 2 Stile maanedlig (Ehlers, 2 Timer).

Latin.

III Klasse: Læsebog for Begyndere af Kern og Krebs til S. 35: det Vigtigste af Formlæren læst og indøvet efter Madvigs Grammatik (F. Møller, 9 Timer).

IV Klasse: Cornelius Nepos: Epaminondas, Pelopidas, Agesilaus, Eumenes, Phocion, Timoleon, Hamilcar, Hannibal til c. 7. Formlæren repeteret, og (efter Nytaar) det Vigtigste af Ordføiningslærens 1ste Afsnit indtil c. 7 læst og indøvet mundtligt efter Trojels Stiiløvelser, hvoraf Stykkerne a og tildeels b af første Afdeling ere gennemgaaede. Efter Nytaar ogsaa skriftlige Øvelser, deels efter Trojel, deels passende sammenhængende Stile (F. Møller, 9 Timer).

V Klasse: Cæsars galliske Krig, 3die og 4de Bog. Af Ovids Forvandlinger efter Blochs Udgave: Verdensaldrene, Deucalion og Io. Madvigs Grammatik indtil Syntaxens andet Afsnit Kap. 6. Mundtlig Stiil efter Trojels Materialier. Een skriftlig Stiil ugentlig (Andersen, 9 Timer).

VI Klasse: Ciceros fire Taler mod Catilina. Livius 1ste Bog. Madvigs Grammatik fra § 372, det Foregaaende repeteret. Mundtlige Stiiløvelser efter Trojels Materialier. Een skriftlig Stiil hjemme om Ugen (Silfverberg, 9 Timer).

VII Klasse: Ciceros 4 Taler mod Catilina, Tusculanernes 3die Bog, Livius 1ste Bog, Terentses Andria og Horatses Breve. Mundtlige og skriftlige Øvelser som forrige Aar. Litteraturhistoriens Hovedpunkter gennemgaaede, ligeledes Antiquiteterne. Sproglæren repeteret (Rektor, 11 Timer).

Græsk.

IV Klasse: Lunds græske Læsebog, S. 8-25. Det Vigtigste af Formlæren efter Tregders Grammatik (Mørch, 5 Timer).

V Klasse: Xenophons Anabasis 4de Bog. Tregders Grammatik. Stolls Mythologi (Mørch, 6 Timer).

VI Klasse: Homers Odyssee, 1ste og 2den Bog. Herodots 1ste Bog, 70 Kapitler. Xenophons Anabasis 4de Bog er læst paa Skolen uden Forberedelse. Bojesens Antiquiteter er med Forbigaaelse af Adskilligt gennemgaaet S. 5-68 og 151 ud. Sproglæren er indøvet under Læsningen (Rektor, 5 Timer).

VII Klasse: Homers Odyssee, 17de og 18de Bog. Herodots 8de Bog fra Cap. 60. Xenophons memor. Socr. 3die Bog. Platons apologia Socratis. Det Vigtigste af 2det Afsnit af Madvigs Ordføiningslære. Tregders græske Litteraturhistorie (Mørch, 5 Timer).

Hebraisk.

VII Klasse a: Genesis c. 1-15. Det Vigtigste af Formlæren efter Whittes Sproglære (Ehlers, 2 Timer).

VII Klasse b: Genesis, de 40 Kapitler (Ehlers, 2 Timer).

Tydsk.

I Klasse: Lassens Læsebog, 71 Sider (S. 1-6, 26-65, 152-179). Det Vigtigste af Formlæren — undtagen Adjektiverne og de uregelmæssige Verber — læst efter Trojels Grammatik (Bischoff, 6 Timer).

II Klasse: Samme Bog, 81 Sider (S. 65-80, 94-132, 179-193, 204-218). Det Vigtigste af Formlæren efter Trojels Grammatik (Bischoff, 5 Timer).

III R. og stud. Klasse: Hjorts Læsebog, S. 21-88.

Bresemanns Stiløvelser, S. 27-44. Formlæren repeteret efter Trojels Grammatik (Bischoff, 3 Timer).

IV Realklasse: Hjorts Læsebog, S. 235-76, 291-315. Trojels Grammatik, Formlæren. Bresemanns Stiløvelser, S. 16-52, 102-112 (M. Møller, 3 Timer).

IV stud. Klasse: Hjorts Læsebog, S. 122-146, 195-235. Trojels Grammatik, Formlæren. Bresemanns Stiløvelser, S. 52-91 (M. Møller, 3 Timer).

V og VI Realklasse: Hjorts Læsebog, S. 468-548. Jürs og Rungs poetiske Læsebog, S. 33-46, S. 68-85. Trojels Grammatik, Formlæren og Verbernes Styrelse. Een Stil ugentlig, afvejlende hjemme og paa Skolen (M. Møller, 4 Timer).

V stud. Klasse: Hjorts Læsebog, S. 315-36, 341-414, 468-476. Trojels Grammatik, Formlæren. Een Stil ugentlig, afvejlende hjemme og paa Skolen, det første Halvaar (M. Møller, 3 Timer).

VI stud. Klasse: Hjorts Læsebog, og Jürs og Rungs poetiske Læsebog. Trojels Grammatik. Indtil Nytaar een Stil ugentlig (M. Møller, 3 Timer).

VII Klasse: Fibigers Anthologie (M. Møller, 1 Time).

Fransk.

II Klasse: Bjerrings Læsebog for Begyndere, S. 22 til Enden. Abrahams Grammatik, Deklination, Komparation, Talord, Hjælpeverberne og de regelmæssige Verber i Aktiv (Andersen, 5 Timer).

III R. og stud. Klasse: Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 1-35 og S. 53-74. Abrahams Grammatik, det Vigtigste af Formlæren, indtil § 126 (Andersen, 3 Fællestimer, 1 Time særskilt for Realklassen).

IV Realklasse: Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 74-150. Abrahams Grammatik, det Vigtigste af Formlæren (Andersen, 4 Timer).

IV stud. Klasse: Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 74-143, 151-163. Abrahams Grammatik, Formlæren til de uregelmæssige Verber (M. Møller, 3 Timer).

V og VI Realklasse: Borrings Études littéraires, S. 10-62, 361-365. Abrahams Grammatik, Formlæren og enkelte Punkter af Syntaxen (M. Møller, 3 Timer).

V stud. Klasse: Borrings Études littéraires, S. 84-141, 190-210, 249-273. Abrahams Grammatik, Formlæren (M. Møller, 2 Timer).

VI stud. Klasse: Borrings Études littéraires, og Colombe af Mérimée. Abrahams Grammatik, Formlæren og enkelte Afsnit af Syntaxen (M. Møller, 3 Timer).

VII Klasse: Bjerrings Lectures françaises (M. Møller, 1 Time).

Engelsk.

III Realklasse: Listovs Læsebog, 1ste Afdeling, S. 1-35. Listovs Elementarbog, S. 1-30, skriftlig og mundtlig. Rosings Grammatik (Bischoff, 5 Timer).

IV Realklasse: Marryat, The children of the new forest, fra S. 55 til S. 109. Rosings Formlære, de uregelmæssige Verber. Mundtlige Øvelser efter Listovs Elementarbog fra S. 35 til Enden og af Lassens Opgaver fra S. 15 til S. 32. I det sidste Halvaar skriftlige Øvelser, deels Diktat (efter Forberedelse), deels Oversættelse af de mundtlig gjennemgaaede Stykker (F. Møller, 3 Timer).

V Realklasse: Marryat, Peter Simple, S. 1-102. Lassens Opgaver til engelske Stile, S. 23-57. Een Stil ugentlig efter samme Bog (Bischoff, 3 Timer).

VI Realklasse: Marryat, The children of the new forest, 336 Sider. Marryat, Peter Simple, S. 1-102. 1 Stil ugentlig. Gloser og Talemaader efter Bresemanns Parleur. Til Extemporallæsning benyttet Charles Dickens Novels and Tales (Bischoff, 3 Timer fælles med V R.).

Religion.

(Adjunkt Ehlers).

I Klasse: Balslevs Lærebog, Indledningen og første Hovedstykke. Balslevs Bibelhistorie indtil Apostlene for det jødiske Raad. 8 Psalmer (3 Timer).

II Klasse: Balslevs Lærebog, om Synden samt 2det Hovedstykke indtil den 3die Artikel. Assens Bibelhistorie, forfra indtil Dommerne. 7 Psalmer (2 Timer).

III Klasse: Balslevs Lærebog, 3die Troesartikel, Fader vor samt Indledningen og det første Bud. Assens Bibellistorie fra Vandrigen fra Sinai til Kanaan indtil den babyloniske Udlændighed. 8 Psalmer (2 Timer).

IV Klasse: Balslevs Lærebog, 2det, 4de og 5te Hovedstykke. Herslebs Bibelhistorie, det nye Testaments Historie fra 2den Periode indtil Apostlenes Historie (2 Timer).

V stud. Klasse: Lisco, den christelig-apostoliske Troesbekjendelse forfra til de messianske Spaadomme. Herslebs Bibelhistorie, Slutningen af det nye Testaments Historie fra den hellige Nadveres Indstiftelse, 3die og 5te Afdeling, samt af det gamle Testaments Historie forfra til Josva (2 Timer).

VI stud. Klasse: Lisco, den christelig-apost. Troesbekjendelse fra Lovens 2den Tavle til de kirkelige Naademidler. Herslebs Bibelhistorie (2 Timer).

VII Klasse: Lisco, den christelig-apostoliske Troesbekjendelse, den 3die Artikel samt Matthæi Evangelium i Grundsproget (2 Timer).

Historie.

I Klasse: Kofods fragmentariske Historie benyttet. Læst den gamle Historie og af Middelalderens Historie til: Om Pavernes Magt (Silfverberg, 3 Timer).

II Klasse: Kofods fragmentariske Historie fra Phi-

lip af Macedonien til Frederik den Store af Preussen (Silfverberg, 3 Timer).

III og IV Realklasse: Kofods fragmentariske Historie: Perioden efter den franske Revolution. Allen fra 1076 til c. 1500 (F. Møller, 2 Timer).

III stud. Klasse: Kofods Verdenshistorie i Udtog. Af Middelalderens Historie: Frankrig, England, Spanien, Portugal, Tydskland, Nederlandene, Schweiz og Italien (Silfverberg, 2 Timer).

IV stud. Klasse: Kofods Verdenshistorie i Udtog. Af den nyere Historie: Frankrig, England, Spanien, Portugal, Tydskland, Italien, Nederlandene, Schweiz, Ungarn og Polen (Silfverberg, 2 Timer).

V Realklasse: Kofods fragmentariske Historie forfra til den franske Revolution (Silfverberg, 2 Timer).

V stud. Klasse: Allens Lærebog i Danmarks Historie forfra til 1523. Kofods Verdenshistorie i Udtog: Norge og Sverig forfra til Kalmarunionen. Af den nyere Historie: Spanien, Portugal, Tydskland, Nederlandene og Schweiz (Silfverberg, 2 Timer).

VI Realklasse: Allens Danmarks Historie: Læst fra 1536 til den nyeste Tid og repeteret det Foregaaende. Kofods Verdenshistorie fragmentarisk: Læst fra den franske Revolution til den nyeste Tid og repeteret det Foregaaende (Silfverberg, 2 Timer fælles med V R.).

VI stud. Klasse: Oldtidens Historie, Norges Historie til 1380, Sverigs Historie til 1792 efter Kofods Udtog af Verdenshistorien (Mørch, 2 Timer).

VII Klasse: Den nyeste Tids og Oldtidens Historie efter Kofods Udtog. Danmarks Historie fra 1513 efter Allens Lærebog. Det ældre Parti har tillige repeteret Middelalderens og den nyere Tids Historie og Danmarks Historie til 1513 efter de samme Lærebøger (Mørch, 3 Timer).

Geographi.

(Adjunkt Koch, hver Klasse 2 Timer.)

I Klasse: Thriges mindre Lærebog: 2det Afsnit og af 3die Afsnit Europa og Asien.

II Klasse: Samme Bog: af 3die Afsnit Afrika, Amerika og Australien. Velschows Lærebog: Rusland, Preussen og Tydskland.

III R. og stud. Klasse: Velschows Lærebog: Preussen, Tydskland, Nederlandene, Belgien, Storbritannien og Irland, Spanien, Portugal og Frankrig til Klima og Produkter.

IV R. og stud. Klasse: Samme Bog: Frankrig, Schweiz, Italien, Østerrig, Tyrkiet, Grækenland, asiatiske Rusland, asiatiske Tyrki, Tatariet, Arabien og Persien.

V Realklasse: Samme Bog: Persien, Indien, China, Japan, Afrika, Amerika og Australien.

V stud. Klasse: Samme Bog: Indien, China, Japan, Afrika, Amerika og Australien, samt Danmark og Norge.

VI Realklasse: Samme Bog. Læst Amerika og Australien; repct. hele Bogen (Timerne fælles med V R.).

VI stud. Klasse: Som VI Realklasse.

Naturhistorie.

(Adjunkt Koch, hver Klasse 2 Timer.)

I Klasse: Lützens mindre Bog: Pattedyr, Fugle og Krybdyr.

II Klasse: Samme Bog: Padder, Fisk, Leddyr og Bløddyr.

III R. og stud. Klasse: Lützens større Bog: Pattedyr og Indledningen til Fuglene.

IV R. og stud. Klasse: Samme Bog: Fugle, Krybdyr og Padder. Efter Vaupells Botanik: 1ste Afsnit, samt de nøgenfrøede og eenkimbladede Planter.

V Realklasse: Samme Bog: Leddyr og Bløddyr.
Efter Vaupells Bog 1ste og 3die Afsnit.

V stud. Klasse: Samme Bog: Fiskene, Leddyr og Bløddyr. Vaupells Bog: De blomsterløse Planter.

VI Realklasse: Repeteret hele Naturhistorien efter samme Bøger (Timerne fælles med V R.).

VI stud. Klasse: Som VI Realklasse.

Arithmetik.

I Klasse: De 4 Regningsarter med benævnte Tal, Reguladetri (Andersen, 4 Timer).

II Klasse: Brøkregning (Andersen, 3 Timer).

III Realklasse: Regning med Brøk, samt Reguladetri, med Benyttelse af Hansens Regneopgaver, 2den Deel (Hauschultz, 2 Timer), samt med

III stud. Klasse: Decimalbrøk; Addition, Subtraction og Multiplication af Bogstavstørrelser (Lind, 2 Timer).

IV Realklasse: Omvendt og sammensat Reguladetri, Kjædereglen, Procentregning (Hauschultz, 2 Timer).

IV R. og stud. Klasse: De fire Regningsarter ere gennemgaaede efter Diktat og indøvede ved Exempler (Lind, 2 Timer).

V Realklasse: Jürgensens elementære Arithmetik fra Decimalbrøk til Ligninger. Ligninger med een og to Ubekjendte indøvede ved Exempler (Lind, 2 Timer).

Regning efter Hansens Regneopgaver, 3die Deel (Hauschultz, 2 Timer fælles med VI R.).

VI Realklasse: Det til Realafgangsexamen forlangte Pensum efter Jürgensens Arithmetik; Hansens Regneopgaver, 3die Deel, regnede (Hauschultz, 4 Timer).

VI stud. Klasse: Jürgensens Arithmetik §§ 7-20 (Hauschultz, 2 Timer).

VII Klasse a: Jürgensens elementære Arithmetik

repeteret forfra til Roduddragning. Det hele Pensum indøvet ved Opgaver (Lind, 2 Timer).

VII Klasse b: Det hele Kursus repeteret efter Jürgensens Arithmetik (Hauschultz, 2 Timer).

Geometri.

IV R. og stud. Klasse: Mundts Geometri forfra til Cirklen (Lind, 2 Timer).

V Realklasse: Jürgensens Plangeometri læst og repeteret forfra til ligedannede Figurer; desuden retlinede Figurers Udmaaling (Lind, 2 Timer).

V stud. Klasse: Jürgensens Plangeometri indtil § 5 (Hauschultz, 2 Timer).

VI Realklasse: Hele Jürgensens Plangeometri (Hauschultz, 2 Timer).

VI stud. Klasse: Hele Jürgensens Plangeometri (Hauschultz, 2 Timer).

VII Klasse a: Trigonometri og Stereometri læst efter Jürgensen (Lind, 2 Timer).

VII Klasse b: Plangeometrien, Stereometrien og Trigonometrien repeterede efter Jürgensens Lærebog (Hauschultz, 2 Timer).

Naturlære.

IV Realklasse: Holtens Naturlære forfra til luftformige Legemer (Lind, 2 Timer fælles med V R).

V Realklasse: Som forrige Klasse; Magnetisme og Electricitet (Lind, 4 Timer).

VI Realklasse: Det til Realafgangsexamen forlangte Pensum efter Holtens Naturlære og Johnstrups „de chemiske Grundstoffer” (Hauschultz, 2 Timer).

VII Klasse a: Ørstedes mekaniske Physik til Bølgebevægelsen (Lind, 3 Timer).

VII Klasse b: Læst Petersens chemiske Physik og Mundts Grundtræk af Astronomien; repeteret Ørsteds mekaniske Physik (Hauschultz, 3 Timer).

Tegning.

Geometrisk Tegning ledes af Adjunkt Hauschultz, Frihaandstegning af Adjunkt Lind. Timeantallet som forrige Aar.

Skolens Beneficier ere af Ministeriet tildeelte følgende Disciple for indeværende Skoleaar:

1. Høieste Stipendium, 50 Rd., H. H. M. Clausen, J. C. Berg (død).

2. Mellemste Stipendium, 35 Rd., C. J. A. N. Schmidt, C. G. E. Holst, J. H. B. Lunøe, F. J. L. Berg.

3. Laveste Stipendium, 20 Rd., V. F. A. Ishøy, P. C. Tüchsen, C. M. Spendrup, G. Oppenheim, E. C. Tryde, J. F. E. S. Prangen, A. F. Pommerencke, A. S. Staugaard.

4. Fri Underviisning: E. J. Pontoppidan, U. S. Borch, H. S. Wodschow, L. P. G. Larsen, H. C. Larsen, L. F. Brock, J. E. Blauenfeldt, C. V. Størup, M. O. Pontoppidan, A. V. Katstrup, C. S. Hasselbalch, R. V. K. Rambusch, G. A. Jacobsen, C. C. L. Poulsen, V. C. Gam, A. C. Crone, A. E. Brandt, D. F. A. Welling, G. V. Budtz, R. C. Cortsen, J. G. O. Kornerup, W. R. Clausen, N. C. Hansen, C. P. Spendrup, C. A. Kjerkggaard, K. B. Pontoppidan, J. T. N. Løgstrup, R. W. Tüchsen, A. J. Samuelson, J. M. Christensen, N. Stilling, K. L. Rahbek og som extraordinære Gratister A. H. A. Mørch og A. V. M. Whitte.

5. Underviisning mod halv Betaling: T. F. L. Larsen, M. Borch, C. G. Filtenborg, L. A. Mørck, P. Møgelvang og fra 1ste Januar J. Levinsen, der til-

ligemed N. B. C. Ewaldsen og H. Levinsen som Sønner af forhenværende slesvigske Præster bleve optagne uden Betaling fra 23de August til 31te Decbr. (som Hospitanter).

6. Det Fosicske Legat for 1864, 5 Rd., blev tildeelt Student I. C. Isaacsen.

7. Det Blichfeldtske Legat, 44 Rd. 68 Sk., blev, efter at Hansted var udtraadt i Oktbr, tillagt H. C. Larsen.

8. Det Brock-Bredalske Legat efter Fundatsens § 8, 29 Rd. 8 Sk., blev for 1864 tildeelt H. H. Brock.

9. Af de to Stipendier af samme Legater (§§ 9 og 10), der efter Ministeriets Bestemmelse af 4de Juli f. A. nu først udbetales 2 af Skolens Dimittender, naar de ere indskrevne som akademiske Borgere, blev det første paa 57 Rd. 86 Sk. tillagt Student I. C. Isaacsen, det andet paa 67 Rd. 86 Sk. Student C. C. J. S. Whitte.

10. Som Flidsbelønning i Henhold til Fundatsens § 11 tildeeltes i Aaret 1864 C. G. E. Holst VauPELL, de danske Skove, J. B. H. Lunøe Meyers Fremmedordbog, F. J. L. Berg Hoists Retskrivningsordbog, J. M. Jensen Heibergs nordiske Mythologi A. C. Crone Holbergs Komedier ved Levin, A. S. Staugaard Wessels samlede Digte, C. A. Kjerkggaard Fischer slesvigske Folkesagn, O. E. Jacobsen Udvalgte Eventyr ved Molbech, K. B. Pontoppidan Holm, Corvetten Heimdals Togt, R. W. Tüchsen Molboernes vise Gjæringer ved Fausbøll, A. J. Samuelsen Holbergs Peder Paars ved Liebenberg, J. M. Christensen Schack, Bidrag til den danske Nations Charakteristik.

11. Af de i December Termin 1864 disponible Renter af det Nis Nissenske Legat, 535 Rd. 70 Sk., deelttes den ene Femtedeel, 107 Rd. 14 Sk., i 5 Portioner paa 18 Rd. og 1 paa 17 Rd. 14 Sk., der af Lærerforsamlingen tillagdes J. C. L. Jespersen, H. A. Hildebrandt, M. O. Pontoppidan, A. C. Crone,

G. V. Budtz og R. C. Cortsen; af de 4 Femtedele bleve 6 Portioner paa 30 Rd. tildeelte J. C. Berg, H. H. M. Clausen, C. J. A. N. Schmidt, E. J. Pontoppidan, S. P. Borre, U. S. Borch, 1 Portion paa 28 Rd. 56 Sk. H. S. Wodschow, 11 Portioner paa 20 Rd. C. G. E. Holst, V. F. A. Ishøy, J. H. B. Lunøe, F. J. L. Berg, A. F. Pommerencke, A. S. Staugaard, P. C. Tüchsen, J. F. E. S. Prangen, C. A. Kjerkggaard, E. C. Tryde og G. Oppenheim.

Af Renterne af det Estrupske Legat, som udgjør 750 Rd., ere 2 Rd. udbetalte for Tilsyn med Fundators Faders Monument (Fund. § 4) og 28 Rd. ere anvendte til Bibliothekets Forøgelse (Fund. § 5).

I de to nederste Klasser er der til Bedste for Disciplenes Sundhed og Velvære anbragt Rygstød paa Bænkene og et Fodbræt til at sætte Fødderne paa.

Skolens Indtægter og Udgifter have i afvigte Finantsaar været følgende:

Indtægter:	
Beholdning efter forrige Regnskab . .	1181 Rd. 17 $\frac{1}{4}$ Sk.
Kongetiende med Fradrag af Skatter	1570 - 83 -
Fra St. Mortens Kirke	120 - = -
Renter af Skolens Formue	40 - = -
Skolecontingenter	4453 - = -
Forskjellige ubestemte og ekstraordinære Indtægter	40 - 16 -
Tilskud fra den almindelige Skolefond	8410 - 87 -
	<hr/>
	15816 Rd. 11 $\frac{1}{2}$ Sk.

Udgifter:

Faste Lønninger med Sædtillæg og Lærernes Deel af Skolepengene	11597 Rd. 20 Sk.
Timeundervisning	1542 - 18 -
Pensioner og Vartpenge	138 - 20 -
Tilskud til Bibliotheket og videnskabelige Apparater foruden Bibliothekets egne Indtægter, 58 Rd. . .	299 - 58 -
Skolebygningens Vedligeholdelse . . .	273 - 18 -
Inventariets Vedligeholdelse	96 - 20 -
Brændsel	477 - 64 -
Belysning	76 - 85 -
Skatter og Afgifter af Skolebygningen	133 - 42 -
Regnskabsføringen	300 - = -
Skoleopvarmning	50 - = -
Reengjøring	141 - 60 -
Porto, Protokoller etc.	47 - 28 -
Programmer og Skolehøitideligheder.	140 - 60 -
Andre Udgifter	22 - 18 -

15336 Rd. 31 Sk.

Bibliotheket med tilhørende Samlinger har efter 12te Juni f. A. havt følgende Tilvæxt:

Aarsberetninger fra det kongelige Geheimearchiv. III, 4.

C. F. Allen. De tre nordiske Rigers Historie under Kong Hans, Christiern den Anden, Frederik den Første, Gustav Vasa, Grevefeiden. I. Kbhvn. 1864.

S. Ankjær. Bemærkninger og Berigtigelser i Anledning af Rigsraadets Udvalgsbetænkning over de fra Krigsministeriet modtagne Oplysninger. Kbhvn. 1864.

K. Arentzen. Danske Digtere i det 19de Aarhundrede. Kbh. 1864.

C. Berg. Græsk-dansk Ordbog, 10de H. Kbhvn. 1864.

- C. Berg.* Græsk-dansk Ordbog til Skolebrug. Kbh. 1861. (3 Exemplarer til Brug paa Skolen.)
- A. P. Berggreen.* Nederlandske og franske Folke-Sange og Melodier. 2den meget forøgede Udgave. Kbhvn. 1861.
- V. Bergsøe.* Philichthys Xiphia Stp. Kbhvn. 1861. (Doctordisp.) Bibliothek der deutschen Klassiker, XXIV, 3-5, XXV, 5-7.
- C. St. A. Bille.* Fredslutningen og Arvefølgen. Kbhvn. 1861.
- Steen Bille.* Min Reise til China 1861. Kbhvn. 1865.
- M. F. Blauenfeldt.* Det preussiske Militærs grusomme Adfærd mod mig og min Familie. Kbhvn. 1861.
- A. Dournonville.* Mit Theaterliv. Kbhvn. 1848.
— Theaterliv og Eriadringer. Kbhvn. 1865.
- H. A. Brorsons* egne Psalmer og aandelige Sange ved L. R. Tuxen. Kbhvn. 1865.
- T. C. Bruun.* Samlede poetiske Skrifter, I-VI. Kbhvn. 1812-1814.
- M. Tullii Ciceronis* Tusculanarum disputationum libri quinque. Til Skolebrug bearbejdet af Trojel. Kbhvn. 1854.
- H. N. Clausen.* Bidrag til Reaktionen Charakteristik. Kbhvn. 1865.
- V. Cohen.* Krigen 1864 og de Faldnes Minde. Kbhvn. 1865.
- A. I. C. de Coninck.* Konferensen og Freden. Kbhvn. 1861.
Danske Mindesmærker, ved en Forening. 4de H. 2den Afdeling (Aarhus Domkirke). 6te H. 2den Afd. (Viborg Domkirke). Kbhvn. 1861.
- Det engelske Parlaments Forhandlinger i Sessionen 1861 om det dansk-tydske Spørgsmaal. Efter „Times”. Oversat af Moltke. Kbhvn. 1861.
- Enten-Eller. Et Livs-Fragment, udg. af Victor Eremita. 3die Udg. I-II. Kbhvn. 1865.
- T. C. Erslew.* Supplement til „Almindeligt Forfatterlexikon”. 11te H. Profeten *Esaias*. Oversat fra Grundteksten af D. G. Monrad. Kbhvn. 1865.
- A. F. Feddersen.* Veiledning til at samle og præparere Naturgjenstande. Kbhvn. 1865.
- A. H. E. Fich.* Omrids af den dansk-tydske Strids politiske Historie. Kbhvn. 1865. (Foræret.)
- E. Flemmer.* Folkelige Foredrag. 1ste H. Kbhvn. 1861.
- Folkekalender for Danmark 1865. Kbhvn.
- G. Forchhammer.* Oversigt over det kongl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger, 1862 Nr. 7, 1863 Nr. 5-8, 1864 Nr. 1-2. Fra Februar til August, et Tilbageblik paa det sidste Halvaar. Kbhvn. 1861.

- Fra den 8de Septbr. til den 18de Novbr. 1863. Et Tilbageblik.
Kbhvn. 1865.
- A. Gallenga.* Krigen i Slesvig 1861. Oversat. Kbhvn. 1861.
- A. Geffroy.* Sverig og Rusland i det 19de Aarhundrede. Oversat af C. Rosenberg. Kbhvn. 1865.
- M. Goldschmidt.* Nogle politiske Bemærkninger og Notitser. 2det Oplag. Kbhvn. 1865.
- C. C. A. Gosch.* De lærde Skolers Underviisningsplan. Kbhvn. 1865.
- F. T. J. Gram.* Om Ægtepagter efter dansk Ret. (Universitetsprogram) Kbhvn. 1863.
- J. u. W. Grimm.* Deutsches Wörterbuch. Fortgesetzt von R. Hildebrand u. K. Weigand. V, 1-2. Leipzig 1864-65.
- Grunde for ikke at indtræde i Augustforeningen. 3 Breve til Foreningens Formand. Kbhvn. 1864.
- O. C. Hammer.* Vesterhavøernes Forsvar i Aaret 1865. Kbh. 1865.
- Kofod-Hansen.* Et Blik efter Dannevirke, politisk Polemik. Kbh. 1865.
- C. Hauch.* Fortælling om Haldor. Kbhvn. 1865.
- P. S. V. Heegaard.* To Afhandlinger om det philosophiske Studium ved Kbhvns Universitet. Kbhvn. 1865.
- H. Hertz.* Samlede Skrifter. Dramatiske Værker. 15de B. Kbh. 1865.
- E. Holm.* Geistlighedens Optræden ligeoverfor Staten fra Slutningen af Constantin den Stores Regering indtil det østromerske Riges Fald. Kbhvn. 1865.
- C. J. E. Holstein.* Et Ord til Danmarks Bondestand om vor Forfatningsstrid. Kbhvn. 1865.
- Neue Jahrbücher f. Philologie u. Pädagogik. 1864, 5-12, 1865, 1-3.
- W. Kauffmann.* Tilbagetoget fra Dannevirke og dets hemmelige Historie. 2det Opl. Kbhvn. 1865.
- J. Kok.* Nogle Ord til Bedste for Danskheden i Sønderjylland. Kbhvn. 1865.
- F. Krebs.* Efter et Besøg i Storbritannien og Irland i Sommeren 1863. Kbhvn. 1864.
- Krig eller Fred og Den doktrinære Presseterrorisme. Kbh. 1861.
- M. T. Lange.* Om Brugen af Tydsk i Danmark. Kbhvn. 1865.
- A. Larsen.* Svensk Ordbog for Danske og Norske. Kbhvn. 1865.
- O. Lehmann.* Det Tydske i Danmark. Kbhvn. 1865.
- Om Aarsagerne til Danmarks Ulykke. 2det Oplag. Kbh. 1861.
- C. Liebenberg.* Om at rydde Kongen af Veien, m. m. 2det Opl. Kbhvn. 1861.
- Om Troskab mod Kongen og Danmark. Kbhvn. 1861.
- A. C. P. Linde.* Meddelelser angaaende Kjøbenhavn's Universitet

- o. s. v. fra 1849-1856, 8de Hefte med et alphabetisk Sagregister til Meddelelserne.
- J. B. Lindenfels.* Den hemmelige Skrivekonst eller Chiffre- og Dechiffre-Konsten. Kbhvn. 1819 (Foræret af Hr. Justitsraad J. A. Christensen i Kjøbenhavn).
- Titi Livi* historiarum Romanarum libri, qui supersunt. Ex. rec. I. N. Madvigii. Vol. IV, p. I. Hauniae 1864.
- T. B. Macauley.* Frederik den II. af Preussen. Ved C. M. Kbh. 1864.
- J. N. Madvig.* Befalingsmændene og Forfremmelsesvilkaarene i den romerske Hær, betragtede i deres Sammenhæng med Standsforholdene hos Romerne i det Hele. Kbhvn. 1861. (Universitetsprogram).
- Den nationale Politik og det danske Monarchi. Kbhvn. 1864.
- H. Martensen.* Den lærde Skole. Tale ved Rektorindsættelsen i Frederiksborg lærde Skole. Kbhvn. 1864.
- Grundrids af Moralphilosophiens System. 2det Opl. Kbh. 1864.
- Ministeriet af 11te Juli 1864 og Forfatningssagen. Kbhvn. 1865. (Foræret)
- C. Molbech.* Dansk Glossarium, 5te Hefte. Kbhvn. 1865.
- M. Mork-Hansen.* Slesvigske Tilstande og Stemninger under den tyske Besættelse 1864. En Dagbog. Kbhvn. 1865.
- L. C. Müller.* Samlede Smaaskrifter. Kbhvn. 1864.
- O. Müller.* Det Hiall-Monradske Ministerium efter 18de November 1863. Kbhvn. 1864.
- Svar til nogle Modstandere. 2det Oplag. Kbhvn. 1864.
- M. L. Nathanson.* Ogsaa en Mening om Aarsagerne til Krigens Udfald. Kbhvn. 1865.
- R. Nielsen.* Grundideernes Logik. Nordisk Universitets-Tidsskrift, IX, 2-3, X, 1.
- Observator pertinax. Usandhed og Sandhed. En Betragtning i Anledning af Forhandlingerne i Forfatningssagen. Kbhvn. 1865.
- Oslander u. Schwab.* Griechische Prosaiker, H. 315.
- — Römische Dichter, H. 74-75.
- — Römische Prosaiker, H. 235-240.
- F. Paludan-Müller.* Ungdomskilden. En Fortælling. Kbh 1865.
- P. L. Panum.* Almindelig Indledning til Forelæsning over Menneskets Physiologi. Kbhvn. 1865.
- Petermann.* Mittheilungen f. 1864. V-VII.
- Ergänzungsheft Nr 13.
- C. A. F. Peters.* Briefwechsel zwischen Gauss und Schumacher. Altona 1863, V.

- N. M. Petersen.* Bidrag til den danske Literaturs Historie. Slutningsheftet. Kbhvn. 1861.
- J. V. Pingel.* De gigantibus fabularum Græcarum disputatio. Havnæ 1864. (Doctordisp.)
- Preusserne og Osterrigerne i Danmark. Kbhvn. 1864.
- Q.* Grublerier over danske Forhold og Tilstande. Kbhvn. 1865.
- H. J. A. Raasloff.* Londoner-Konferentsen, Nordslesvigs Tilbagegivelse og Augustforeningen. Kbhvn. 1865. (Foræret.)
- Revue des deux mondes. 1861, 11-24, 1865, 1-10.
- Annuaire des deux mondes p. 1862-63.
- M. R. Richl.* Det borgerlige Samfund. Efter 2den: paany gennemsete Udgave oversat af J. Michaelsen. Kbhvn. 1864.
- J. L. Runeberg.* Samlæde Arbeten. Helsingf. 1861. V.
- C. S.* Hvem er Skyld i Krigen? Kbhvn. 1864.
- S. Schack.* Physiognomoniske Studier. 2den Udg. Kbhvn. 1864.
- H. Scharling.* Breve fra Holland. Kbhvn. 1864.
- J. H. Schou.* Chronologisk Register over de kongelige Forordninger og aabne Breve fra 1670, fortsat af Kolderup-Rosenvinge og Algreen-Ussing. Kbhvn. 1777-1861.
- H. C. P. Sejdelin.* Diplomatarium Flensborgense. Samling af Aktstykker til Staden Flensborgs Historie indtil Aaret 1559. Kbh. 1861. I, 1.
- C. Selmer.* Den elektriske Telegraf, populært fremstillet. Kbh. 1864.
- W. Shakspeare.* Dramatiske Værker ved Lembeke, 11te Hefte. Kbhvn. 1865.
- F. C. Sibbern.* Samfundsbetragtninger, 1ste Hefte. Kbhvn. 1865.
- Statistisk Tabelværk.* Tredie Række, 3 B. Kbhvn. 1864.
- Statskalenderen for 1865.
- Steenstrup.* Dansk Maanedsskrift, 1864, I, 6, II, 1-6, 1865, I, 1-5.
- H. Stephani* thesaurus Græcæ lingvæ, I 13, VIII, 8.
- Stockholm og Versailles eller Sverigs anarchiske Tilstand i Midten af det forrige Aarhundrede. Et Uddrag af A. Geoffroy's Gustave III et la cour de France. Kbhvn. 1865.
- A. Strunck.* Samlinger til en beskrivende Katalog over Portræter af Danske, Norske og Holstenere. Kbhvn 1863-64, 1-3.
- En Sonderjyde. To Grundlove i Danmark. Kbhvn. 1865.
- A. Thomsen.* Naturkræfterne i Menneskets Tjeneste, Lev. 6-9.
- A. og J. Thomsen.* Tidsskrift for Physik og Chemi. Kbh. III, 4-12, IV, I. Tidsskrift for Philologi og Pædagogik, V, 4, VI, 1-2.
- J. P. Trap.* Statistisk-topographisk Beskrivelse af Hertugdømmet Slesvig. Kbhvn. 1864, II, 8-9.

- J. P. Trap.* Grundtegninger af Kjøbstæderne, H. 7.
J. L. Ussing. De lærde Skolers Underviisningsplan og de levende
 Sprogs Stilling i samme. Kbhvn. 1861.
Westergaard. Historisk Tidsskrift, 3die Række, II, 2. Kbh. 1863.
J. J. A. Worsaae. Om Slesvigs eller Sønderjyllands Oldtidsminder.
 En sammenlignende Undersøgelse. Kbhvn. 1865.
 Zeitschrift f. Mathematik u. Physik. IX, 4-6. Leipz. 1864.

Desuden har Bibliotheket fra Ministeriet modtaget de sædvanlige i Aarets Løb udgivne Examenslister, Skoleprogrammer fra danske Skoler, samt 7 Programmer fra norske Skoler for 1863 og 60 fra svenske for 1863 og 1864.

Den naturhistoriske Samling er i Aarets Løb forøget med følgende Gjenstande:

Kjøbte:

Kranie af *Phoca anellata* Nills.

— af *Nasua* sp.

— af *Canis familiaris* L.

Takker af *Cervus Tarandus* L.

Kjæber af *Delphinus* sp.

Foræret af Discipel Neergaard i VII Klasse:

Vespertilio auritus L., udstoppet.

Disciplenes Morskabsbibliothek er i Skoleaaret blevet forøget med følgende Bøger:

Skandinavisk Folkemagazin, 14de Aargang. Aftenlæsning, 9de og 10de B. Carit Ellar: Vaabenmesteren, Herverts Kronike og Krigsbilleder. Magdalena Thoresen: Fortællinger. C. Hauch: Fortælling om Haldor. Lilliehöök: To Aar blandt Zouaverne. Bern-

hard Severin Ingemanns Levnetsbog, udg. af Galskjet. Anton Nielsen: Tre Fortællinger. I. Holm: Korvetten Heimdals Togt til de vestindiske Farvande 1861 og 1862. Fiskelars, en romantisk Fortælling af Forf. til „Svenskerne paa Lolland.” I. M. Thiele: Danmarks Folkesagn I-II. Anna af I. H. C. Andersen: Mit Livs Eventyr. Illustreret Tidende for 1860-61 og for 1861-62.

Indtægterne have været:

Beholdning fra forrige Aar	1 Rd.	5 Sk.
August 1864: Kontingent af 28 Medlemmer	14 -	= -
Febr. 1865: Kontingent af 36 Medlemmer	18 -	= -
	<hr/>	
	33 Rd.	5 Sk.
	<hr/>	

Udgifterne have været:

Boghandleren	29 Rd.	72 Sk.
Bogbinderen	5 -	24 -
	<hr/>	
	35 Rd.	= Sk.
	<hr/>	

Skolens offentlige Afgangsprøver og Aarsprøver for Aaret 1865.

Fredagen den 7de Juli.

VIR. Kl. 8 Arithm og Geom. Kl. 12 Tydsk. Kl. 4 Engelsk.

Løverdagen den 8de Juli.

VIR. Kl. 8 Historie. Kl. 12 Fransk. Kl. 4 Geographi.

Mandagen den 10de Juli.

VIR. Kl. 8 Naturhistorie. Kl. 9 Naturlære.

Tirsdagen den 11te Juli.

Kl. 8. VII a Latin. - 10. VI st. Historie. - 2. III (R. og st.) Historie. - 5. II Dansk.		Kl. 8. V R. Geographi. - 9. IV (R. og st.) Geogr. - 12. V st. Religion. - 5. I Naturhistorie.
---	--	--

Onsdagen den 12te Juli.

Kl. 8. III st. Latin. - 10. VII a. Religion. - 12. V R. Naturhistorie. - 2. VI Græsk. - 5. II Tydsk.		Kl. 8. V st. Tydsk. - 10. III R. Engelsk. - 11. IV (R. og stud.) Geom. - 2. V st. Fransk. - 5. I Geographi.
--	--	---

Torsdagen den 13de Juli.

Kl. 8. VII a Græsk. - 10. V st. Historie. - 12. IV (R. og st.) Naturhist. - 5. II Fransk.		Kl. 8. VI st. Arithmetik. - 10. V R. Arithm. og Geom. - 2. III (R. og st.) Tydsk. - 5. I Historie.
--	--	---

Fredagen den 14de Juli.

Kl. 8. VII a Historie - 10. V st. Arithmetik. - 2. IV (R. og st.) Religion. - 5. II Historie.		Kl. 8. VI st. Tydsk. - 12. V R. Historie. - 2. III (R. og st.) Fransk. - 5. I Dansk.
--	--	---

Løverdagen den 15de Juli.

Kl. 8. VII a Geometri. - 10. V st. Geographi. - 12. IV (R. og st.) Historie. - 5. II Religion.		Kl. 8. VI st. Latin. - 11. V R. Naturlære. - 12. III (R. og st.) Geogr. - 5. I Tydsk.
---	--	--

Mandagen den 17de Juli.

Kl. 8. VII a Arithmetik.	Kl. 8. VI st. Religion.
- 10. V st. Naturhistorie.	
- 12. IV R. Naturlære.	- 12. IV st. Latin.
- 5. II Geographi.	- 5. I Religion.

Tirsdagen den 18de Juli.

Kl. 8. VII a Naturlære.	Kl. 8. VI st. Naturhistorie.
- 10. V st. Latin.	- 12. V R. Engelsk.
- 2. IV st. Græsk.	- 1. IV R. Engelsk.
- 5. III (R. og st.) Naturhist.	- 5. II Bibelhistorie.

Onsdagen den 19de Juli.

Kl. 8. VII a Hebraisk.	Kl. 8. V R. Fransk og Tydsk.
- 9. VI st. Geometri.	- 10. V st. Græsk.
- 11. IV (R. og st.) Fransk.	- 12. III (R. og st.) Religion.
- 2. II Naturhistorie.	
- 5. IV (R. og st.) Tydsk.	- 5. I Bibelhistorie.

Torsdagen den 20de Juli.

Kl. 8. VII b Religion.	Kl. 9. VII b Arithmetik.
- 12. VII b Græsk.	- 2. V st. Geometri.
- 5. VI st. Geographi.	

Fredagen den 21de Juli.

Kl. 8. VII b Latin.	Kl. 9. VII b Geometri.
- 12. VI st. Fransk.	

Lørdagen den 22de Juli.

Kl. 8. VII b Historie.	Kl. 9. VII b Naturlære.
- 12. VII b Hebraisk.	

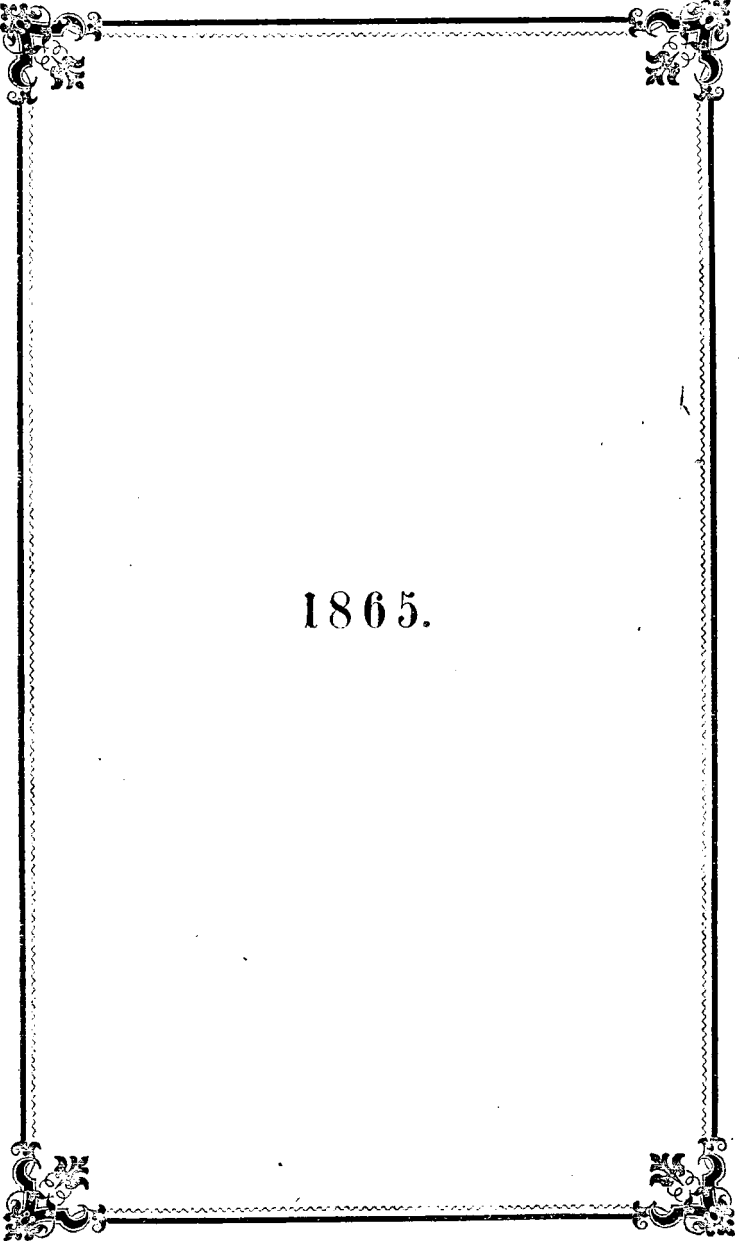
Samme Dags Eftermiddag Kl. 4

offentliggjøres Udfaldet af de afholdte Prøver.

Til at overvære disse Skolens Prøver samt Offentliggjørelsen af Udfaldet indbydes Disciplenes Forældre og Værger samt Enhver, der har Interesse for Skolens Virksomhed.

Randers lærde Skole, d. 22de Juni 1865.

H. K. Whitte.

1865.